

Eredeti stassfurti

40%-os kálisót és kainitot

valamint az összes egyéb műtrágyákat legolcsóbb áron szállítja

Kalmár Vilmos

a stassfurti kalisyndikátus vezérképviselője

Budapest, VI., Andrásy-ut 49.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

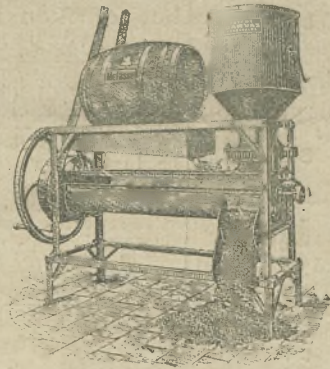
Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingben.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid

csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. VI., Andrásy-ut 28.

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „Agrikultura“ melasse-erőtakarmány készítő gépeinket kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3-4 waggon áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpafélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura“ org. trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura“ mezőgazdákát ellátó részv.-társ. Iroda és mintatelep: Budapest, V., Zoltán-utca 12. Sörgönczim: Oxigen. Telefon: 99-43.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min- legolcsóbb foszforsavas mű- munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak- tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Eladó nagyobb kötés folytán az ismert

„Stewart“ amerikai gyorsnyíró-gép, lovak és marhák számára

70.— koronáért franco csomagolással együtt.

Rudolf Krása Wien, VII., Kirchengasse 29.

Kivánatra a terjedelmes 1258. számú prospektus megküldetik.

UTÁNZATTÓL SZŐLLŐ UTÁNZATTÓL ÓVATIK! ÓVATIK!

sárgaság (clorosis) rákfenésedés (anthracosis) ellen biztos véde-
kezési szer: Schloesing lecsapott vasoxydos kénpora
Lisztharmat ellen: Schloesing lecsapott egyszerű kénpora.
Szöllőfürtperonosporája ellen: Schloesing lecsapott rézgáliczos kénpora.
Szöllő peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora.
Üszög ellen: Schloesing permetező bordói pora.
Vetőmagok csávázására: Schloesing permetező bordói pora.
Szállítás a rendelés vétele napján. — Ajánljuk Schloesing ver-
senyen kívüli — a világon legjobb — permetezőjét, háti kénfujtatóját
és kézi kénfujtatóját. Schloesing Frères & Cie részvénytársaság
Marseille (Franciaország). — Vezérképviselő Magyarországon
részére:

FRANKL ADOLF banküzlete

Budapest, VI., Eötvös-utca 19. — Saját ház. — Telefon 25-40.

Megbízható képviselők minden megyében.
Ismertetések, árjegyzékek minden érdeklődőnek készséggel [és díjmentesen].
Védjegy földgömb. Védjegy Schloesing Marseille.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövő- gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmen-
tes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repcze-
ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket,
vizmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . .	1,970.340.— kor.	
Tartalékok	764.760.15 „	
Összesen: 2,735.104.16 kor		

1901. évi főlöleg	90.349.— kor.	1904. évi főlöleg	72.488.23 kor
1902. „	59.782.26 „	1905. „	61.730.60 „
1903. „	109.331.73 „	1906. „	39.243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszin-
tén az ember életére, különféle módzatok szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban része-
sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen
biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tarta-
lékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os
díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen bizto-
sítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben
a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat,
5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a kép-
viselő közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden
irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

**ZSAK
PONYVA
KÖTÉL**
POLLÁK SAMUEL
SZEGED

Alkalmazást keresők.

Földmives iskolát

végzett, 35 éves, kis családú egyén megfelelő állást keres. Cím: Csótár Ferencz, Tokores, posta Czeldömök.

Hirdetmény.

A nagyszentmiklósi (Torontál m.) m. kir. földmivesiskolát a folyó tanévben több olyan kevésgényű, szorgalmas, jó magaviseletű nőtlén és családú egyén végzi, kik nagyon alkalmasak arra, hogy valamely uradalomban vagy gazdaságban a béresgazdai, kulcsári, magtárosi, munkafelügyelői vagy botosispáni állást méltóan betöltsék; kisebb gazdaságban önálló állásra is alkalmazhatók s az állást már szeptember hóban elfoglalhatják. E teljesen megbízható egyének felfogadására nézve megkeresésre készséggel megteszi az ajánlatot a fenti m. kir. földmivesiskola igazgatósága.

Gazdatiszt,

35 éves, nős, családú, izr., minősítve 16 évi gyakorlattal, utolsó 5 1/2 évig önállóan működött, jártas a mezőgazdaság ágaiban, állattenyésztés, hizlalás, tehenészet és irodai teendőkben, oly megfelelő állást keres, hol lankadatlanszorgalma által jövője lehetőleg biztosítva leendő. Kovács, Somogy-Büki özsöd, u. p. Porrog.

Gazdasági

tanintézetet végzett, több évi gyakorlattal bíró, szerény igényű, protestáns vallású gazdasz, nős, ispáni, avagy ehhez hasonló területi segédtsízi állást keres mellobbeni belépéssel. Jártas a kül-és belterjes gazdasági teendőkben. — Czim: a kiadóhivatalban 1074. szám alatt.

Uradałmi műkertész,

34 éves, nős egyén, ki a kertészet összes ágazataiban teljes szakképzettséggel bír, e téren több kitüntetéssel, 20 évi praxissal, olyan uradałmi, fűrdői állást keres, hol állandóan működhetne. Magyar, német, román nyelvet teljesen bírja, elsőrendű referenciákkal, szerény igény mellett szives megkereséseket zárt levélben „Uradałmi műkertész” czimen kér. Borosjenő (Aradmegye.)

33 éves

kiscsaládú, szakvégzett gazdasz, szőlész, teljesen jártas a mezőgazdaság, szőlészeti, könyvvezetés, állattenyésztés összes ágában, okt. 1. vagy november 1-re állást keres, igényei szerények. Czim: Kárász Pál, Nógrád-Beckse

Béresgazda,

ki már hosszabb ideig hasonló minőségben nagyobb uradalomban alkalmazva volt, a magyar és tót nyelvet bírja, lehetőleg Bars, Nyitra vagy Hontmegyében állást keres. Czim: Lüleí István Kistapolcsány.

Betöltendő állások.

Segédtsíztnek

(elvéteetik november 1-i belépéssel alulírott bér gazdaságban egy szolid, jó házból való keresztény, gazd. akadémiát vagy intézetet végzett fiatal ember, aki a tót nyelvet is bírja. Fizetés meg egyezés szerint. Bizonyítványmásolatok küldendők Bálnuzsányi bér gazdaság, Bálnuzsány czimre.

Nagyméltóságú

gróf Karátszonyi Jenő ur bániaki hitbizományához tartozó Rárosi gazdaságba azonnali belépésre gyakoronok kerestetik. Csakis gazdasági tanintézetet végzett, a magyar és német nyelvben jártas pályázók teljesen felszerelt és a Kegyelmes Urhoz czimzett folyamodványai Uradałmi tisztartóság czime alatt Bániakra (Torontálmege) küldendők.

Keveş igényű,

józan, szép írásu, nőtlén, képzett irnok kerestetik puszta, ki katonament és a kulcsári teendőket is hajlandó végezni egy 600 holdas gazdaságban. Javadalmazás: havi 60 K, élelmezés, lakás, fűtés és világítás. Ágy-neműről és mosásról maga gondoskodik. Megfelelő gyakorlattal bírók küldjék bizonyítványmásolatokkal felszerelt, sajátkezűleg irt ajánlataikat, melyek nem adatnak vissza: Kiss Lajos földbirtokoshoz, Topolya, Bácsmege.

Kulcsárnó

kerestetik október tizenötödikére, havi 40 korona fizetéssel és teljes ellátással. Ki már hosszabb ideig ilyen állásban volt, küldje bizonyítványmásolatokkal és arcképpel ellátott folyamodványát az uradałmi titkárságnak, Alberti-Irsa, Pestmege.

Ispáni

állás töltendő be a nagykaprosi béruradalomban, évi fizetés 500 kor., 12 mm. buza, 4 mm. árpa, 50 kg. szalonna, 25 kg. só, 1 tehenértartás, 2 drb sertés legelőn, 2400 négyszög teng. föld. Megkivántatik, hogy az illető a tejgazdaság- és állattenyésztésben jártas legyen. Bizonyítványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek, a kaprosi számtartóshoz, u. p. Hajdunánás, Szabolcsmege küldendők.

Gazdasági

irnoki állás töltendő be Nagyméltóságú Wodianer Albert uradalomban. Gazdasági akadémiát végzettség, a német nyelvnek is bírása megkivántatik, gépkezelői vizsga előnyt nyújt. Évi fizetés 420 korona és teljes ellátás. Folyamodványok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem adatnak, jószágfelügyelőséghez Komjáth, Nyitra mege intézendők. — Ugyanott betöltendő egy nőtlén irodatiszti állás, évi 800 K fizetés, lakás s fűtés.

Segédtsíztí

állás azonnal betöltendő gr. Zichy Rafael ur felsőszentiváni hitbizományi birtokán. Évi fizetés 480 korona és teljes ellátás. Előnyben részesül, ki a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja és a dohánymivelésben már kellő jártasságot szerzett. Csakis okleveles egyének pályázhatnak. Kérvények — bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek — gróf ur Óméltóságának czimezve, az urad. intézőségnek Sárszentmihály, Fejér m. nyujtandók be.

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Oszkár főkapitány

fajbaromi - gazdaságában Nagybecskereken fajtiszta teli-vér baromfiak:

angol emdeni liba	25.—	25.—
sárga orpington	10.—	8.—
fehér orpington	15.—	10.—
pekingi kacsá	10.—	8.—

Állami nagy aranyérmek. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések, győzelmi díjak. Arad, Budapest I., Budapest II., Bécs, Belgrád, Lovrin, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pószony, Pécs, Páncsova, Szófia, Szatmár Szabadka, Temesvár, Veszprém. Zenta.

Eredeti Felső-Innhali és Montavouni

tenyészállatokat és fejősteheneket (tuberkulózis menteseket) előnyösen közvetít s a vásár és árszabványviszonyok felől a t. vevőknek szívesen ad felvilágosításokat: Anton Hell, Imst, I/Tirol.

A mikosdi uradalom ajánlja

Őszi vetésre

éveken át kipróbált „Vilmoim Andrieux”-től szerzett eredeti mag után termelt, az idei nagy szárazságnak nagyon ellentálló franczia búzáit, ugymint:

Bordeaux, Bon-Fermier és Gros-Bleu-t

100 kilónként 26 koronáért ab vasuti állomás Zalabér, vevő zsákjaiban szállítva, a vételár előzetes beküldése mellett. — Bővebbet: Uradałmi intézőség, Mikosd-puszta per Zalabér.

Klett-Braun-féle szérumok

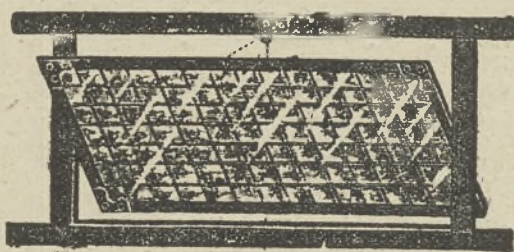
sertésorbáncz, a borjúk fertőző tüdőlobja, tyukkolera, sertésvész és sertéspestis ellen!

Előállítja ezeket J. Hauf & Co. G. m. b. H. Feuerbach, Stuttgart mellett. — Kaphatók kizárólag a

„LABORATORIUM” védőoltóanyagok termelésére részv. társ.-nál Budapesten, VI., Felsőerdősor 10. szám.

UJDONSÁG!

Készít: „VICTORIA” istálló- és raktár-szellőztetőket és mindenféle lakatos-munkákat.

Istálló- és raktár-ablakok vasrámban sodrony-üveggel. — Előnyel: törhetetlen, tűz- és betörésbiztos, oszmos és olajos! Megrendelhető a készítőnél:

FARKAS ÉS TÁRSA lakatos-gyárában BUDAPEST, VI., Lehel-utca 10/a. sz.

Megrendelhető továbbá a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél is, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

UJDONSÁG!

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS

motorgyárban Budapest, VI., Gyár-utca 28. a leghirveesebb benzinelocomobil-cséplőkészletek kaphatók.

!! Teljes jótállás kitűnő oséplésért !!

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gőzgépek becseréltetnek.

Olajos árak részletre. Árjegyzék ingyen.

KÁLLAI-féle motor-oséplőkészletek bizonyítvánnyal tanúsága szerint kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében, többek között: Báró Kemény József urnál Maros-Németi; Zeykfalvi Zeyk Dániel tóispán urnál Nagy-Enyed, stb.

GAZDÁK figyelmébe!

50% olcsóbb,

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905.

mint bármely más világító anyag a

pyroleum

világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinethető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivátnatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab BUDAPEST, IX. ker., Közraktár-utca 28.

Pannonia szálloda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

a fő-és alkalmosnak jelenleg legkényelmesebben berendezett szállodák, legkényelmesebb étkezéssel.

PIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépellenszalmát tetszés szerinti mennyiségben és ill. eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Világhírné szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földmérőtaliga kapható Stádel gépgyárában, Győrött

32 hold

őszi káposzta termés waggon szállításra eladó. Dobozi uradalom, posta Doboz, Békés m.

Ajánlok buzakorpát 5.85 K bruttó 50 kiló ab barcsi állomás, készpénzfizetés mellett. Zsákok 14 napig díjmentesek és bérmentve visszaküldendők. Fuvar-díj Barcstól Zákányig és Gyékényesig 100 mm.-ként 53 korona. Hirschmann Sándor Csáktornán

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

<p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:</p> <p>Egész évre 16 kor. Fél évre 8 * Negyed évre. 4 *</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.</p> <p>Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.</p> <p>A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.</p>	<p>HIRDETÉSEKET</p> <p>a lap kiadóhivatala veszi fel.</p> <p>Arjegyék ingyen és bérmentve.</p> <p>Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad- tának el.</p>
---	--	--

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási
jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle. — y.	Lap 665
Tárca. Az általános gazdasági kiállítás. — Dienes Lajos	666
Kereskedelmi szerződésünk Szerbiával. — Bartal Béla	666
Gazdasági levél. — Fehér Zoltán	667
A cukorrépának prizmákban való szellőztetése. — Jalso- viczky János	668
A „Saxonia” vető váltója	669
A bor adója. — Liptai Albert	669
Mezőgazdasági füzetvezet. — E. Dervarich Viktor	670
Könyvismertetés	671
Az első országos tejgazdasági kongresszus naplója. — A „Magyar Biztosítási Évkönyv”-ről.	
Kérdések és feleletek	671
Kérdések: Vonaton szállított tej megsavanyodása ellen. A. Z. — Kukoriczomoly fellépte a fehér kuko- riczaban. N. M. — Honvédbogár a repczen. S. Ö. Mi fontosabb a föld megművelésére a hengerezés vagy boronálás? V. J.	
Feleletek: Tisztaugar a mai gabonárák mellett. Por- ozius. — Mútrágya rozs alá. Legány Ödön. — Szári- tott sertésrágya ősziek alá. Legány Ödön. — Rozs trágyázása. Dolezsálek Róbert. — Az akác-szőlőkaró tartósságára. Buding Antal.	
Hírek	673
Apró szakközlemények	675
A hesszeni légy. — A káli mint szőlőtrágya.	

SZEMLE.

(Az őszi aszály. — A cukorrépa termelők nyomor-
úsága. — A burgonyabetegség föllépett az idén is.
— Váratlan vörösheremagtermések. — Jelentékeny
buza áremelkedés Amerikában. — A mezőgazda-
sági érdekképviselőkről felhangzó nyilatkozatok.)

Azt mondják, hogy a német császár a szak-
adó eső miatt nem autózhatott át Elzászból
Franciaországba. No hát mi ezeknek a szak-
adó esőknek csak a szelét kaptuk, — csunya
hideg szeleket. A hét első napjai már novem-
berre emlékeztettek, és reggelenkint 2—4 fo-
kig süllyedt le a hőmérséklet. De derek nem volt.
Pedig hát szeptemberben ez nem szokott
ritkaság lenni, a mikor is aztán a paradicsom-
ok s egyéb érzékeny dolgok, no meg a lapá-
lyokban levő szőlők szokták ennek az árárt
megadni. Tehát csak hideg sovány szelekben
volt részünk. De minőkben! Az ország leg-
több vidékén, a hol nem voltak azok a 60—70
milliméteres esők, olyan kegyetlen az aszály,
hogy a tavalyinak mit sem enged. A föld csak
oly száraz, mint tavaly volt és megismétlő-
nek talán a tavalyi vetési állapotok? Külö-
nös az, hogy a gazdák a száraz porba nem

szívesen vetnek. Pedig hát ősrégi a közmon-
dás, hogy »összel porba, tavasszal sárba vess!»
Az elmúlt évben is azok jártak jól, a kik nem
várták be az októberi esőket. Igaz! Heréket
törni, kukoricza tarlóba vetni nehéz ilyen
nedvesség hiány mellett, — de az előkészített
földekbe csak bele a maggal; jobban lesz ott,
mint a magtárban; mert egerekre az idén pa-
naszokat nem igen hallunk.

A száraz időnek jó hatása van a kukori-
czákra, melyek teljesen beérhetnek, és a fuva-
rozásokra. De sok mindenre rossz hatása van.
Igy — a legelők kiszültek — a luczernások,
herések nem nőttek; az állattartással nagy
kinban leszünk a télen; aztán rossz hatással
van a szőlőkre, mert a bogycsók fonyadtak sok
helyen a szárazságtól. De legrosszabb hatása
a cukorrépára van. A szárazság által meglá-
togatott vidékeken csakánnyal is alig lehet ki-
szedni a répát. A répa elvesztette minden
nedvességét. 20—22 fok cukor is van benne.
Ez imponáló, de a répatermelő gazdák két-
ségbe vannak esve. Lesz 40—50 mm. répájok
holdankint, a mi azt jelenti, hogy hatalmas
deficitjük lesz. A répatermelés jövő sorsára ez
rendkívül hátrányos lesz. A bogarak miatt a
termelők nagyrésze ugyanis visszavonult már.

Elősegítette ezt a munkabérek drágasága
és most tetejébe megismétlődik a tavalyi
szárazság. Czukorgyártásunk ezen évben is-
mét egy erős dőfést kap és félünk kell, hogy
meg fogja rendíteni a czukorgyártás alapjait
is. Nézetünk szerint meg kell változtatni a
termelők és gyárosok kölcsönös viszonylatát
azzal, hogy ezentul nem répát, hanem czuk-
rot kell szerződni. A szállított cukor és nem
a répatömeg képezze a kölcsönös viszony
alapját. Ha erre a reformra át nem megyünk,
akkor veszedelembbe jut a répatermelés; és
czukorgyártás az ország legnagyobb kárára.

*

A burgonyatermelés iránt is érdeklődnünk
kell a múlt évek csapásai után. Többfelé
tudakozódtunk és azt az értesítést kaptuk,
hogy a gyűrűbetegség az idén is föllépett, de
talán a szárazság miatt nem oly nagy mérték-
ben, mint tavaly. Azt is hallottuk, hogy a
vágvidéki szeszgyárosok épen a burgonya-
betegség miatt tömegesen átmennek a répa-
szeszgyártásra, ott, a hol a terrenum azt
engedi.

*

Fontos cikkünk a vörösheremagtermelés.
Az apium miatt ez a termelés nagyon hanyat-
lott, ugyannyira, hogy a gazdák már nem is
gondolnak arra, hogy a here második gyapját

magnak hagyják. Talán ennek tulajdonítható
az, hogy a heretartók javarészt már beszán-
tották és csak az elkésők vették észre azt,
hogy bár alacsony száron kis gubók képződ-
tek, de azokban 40—50 mag is van. Persze
ez villámgyorsan elterjedt és ekkor már min-
denki azon volt, hogy megmentsék a mi még
menthető és innen van az, hogy mégis csak
lesz heremag termése az országnak, mert az
igy letakarított gubók pompásan fizetnek.
Apiumról szó sincs — és a termelők az aranka
kikapálásában is az idén már sokkal gondo-
sabbak voltak, — de meg a szárazságban az
aranka sem fejlődhetett és magot hozni sem
tudott.

A buzaárak vonják most magukra a figyel-
met. Az árak nálunk tespednek; mert a kíná-
lat a termelők részéről még mindig bőséges.
A malmoknak semmi panaszuk sem lehet a
lisztüzletre, mert folyvást dolgozhatnak teljes
erővel. A nagy szárazságban a pataki malmok
tétlenségre vannak kárhoztatva, és még oly
patakon is, mint a Garam, a molnárok alig
tudnak az alacsony víz miatt dolgozni. Ennek
folytán a gőzmalmi liszt hatalmasan fogy. A
meglepő az, hogy New-Yorkban már 10 frt-on
felül van a buza ára. Két hét alatt 70 kr.-ral
emelkedett a buza ára, holott nálunk egy
helyen tesped. Ma már a mi buza árunk 2
frt-al vannak a vámszedés alatt. Ebből meg
lehet itélni, hogy sokáig ez így nem maradhat,
és hogy a kedvező fordulat sokáig már nem
várthat magára.

*

A vármegyei gazdasági egyletek sorra
nyilatkoznak a mezőgazdaság érdekképviselői
ügyében. Az előadói javaslatból kikapcsol-
ták a kerületi és megyei rendszert, de az egy-
letek mégis mind erre helyezik a célpontot.
Kerületi kamarákat csak azok akarnak, a kik
remélik, hogy náluk lesz a székhely. Szent
egoizmus, hát még mindig élsz? A többiek
mind vagy egyenesen a megyei kamarákat
akarják már most, vagy legalább idővel.
Ebből láthatja a földművelési miniszter ur,
hogy a közvélemény a megyei kamarai rend-
szer mellett van. És mivelhogy a megyék ki-
kerekítése úgy látszik most már a küszöbön
áll, azok az aggályok, melyek a megyei kama-
rák ellen mint súlyosak hoztattak föl, úgy
szólván teljesen elfognak esni. Mi arra kérjük
a miniszter urat, hogy ne álljon szembe az
igazi közvéleménnyel. Ez nagy keserűséget
okozna és erre neki sincs szüksége. y.

A MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

SZÖVETKEZETE UTJÁN

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. Zakarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

LEGELŐNYÖSEBB A

GABONA

ÉRTÉKESÍTÉSE.

Kereskedelmi szerződésünk Szerbiával.

Irta: *Bartal Béla.*

Meg van kötve és sajnos, de takarmánykiviteli tilalom nélkül életbe is léptetve a szerb szerződés.

Hogy a *minden* átmenet nélkül való életbe léptetés mennyire megzavarja minden gazda, hízoló és kereskedő kalkulussait, hogy a decemberben éppen a kisgazdák részéről áruba bocsátott sertésanyag értékesítését mennyire károsítja, hogy egy szerződést, mely a *törvény* útján létrejött Széll-féle kiegyezési paritást annyira alterálja, lehet-e rendezőleg életbe léptetni, — ezek most másodrendű kérdések. Hogy a politikai célját, Szerbia jóakarátát a gazdaérdek rovására is hiába keresték, mutatja a »Fremdenblatt« inspirált cikke, melyben egy héttel a szerződés közzététele után a monarchia ellen való féktelen agitációjáról panaszkodik, — de mutatja az is, hogy alig két nappal a határ megnyitása után Szerbia csak követünk pressziójára írja ki a petroliumra az árlejtést, mely nem a mi orsovai finomítónk, hanem — a Steana romana győzelmével végződött.

Hogy mi vár ránk, gazdákra, azt láthatjuk a bécsi Handelskammer azon határozatából, melyben a szerződésnél elért sikeren felbuzdulva, még a román és — a mi fő — Argentínával való szerződést is követeli és hogy a román szerződést a mi kereskedőink szövetsége is sürgeti. Ezt a miniszterelnök igen helyesen — legalább egyelőre — megtagadta.

Az argentinai marha versenyképességét jellemzi az a tény, hogy az már Genuába is bejutott és mint olaszoktól hallottam, már Milano körül is kezd tért foglalni.

A szerződésnek ránk, gazdákra hátrányos voltát mindenki elismeri.

Magyarozására vagy mentegetésére megjelent Lestyánszky államtitkár ur tollából egy kis füzet, mely a »Köztelek«-hez mellékelve, a gazdák körébe is eljutott.

Ezen röpirat fonalán nézzük a szerződés jellegét.

Először is a magyar—szerb barátsággal

kezd a szerző. Franciaország a 70-iki háború után, bármennyire rá volt szorulva az oroszra, egy jöttát sem engedett mezőgazdasági védvámjaiból. Nálunk, mint a röpirat eleje és vége, de egész tenorja bizonyítja, másképp van. Az első a szerb barátság, a rossz szerződésbe a gazdák nyugodjanak bele, — ha a vesztüket is okozza. Ez volt különben a tárgyalások kölönce és a csufos vereség oka!

Lássuk most a lényegét.

Igazán jobbá tette a vámpolitikai helyzetet e szerződés a nagy koncedált contingenssel, mint a röpirat állítja?

Hogy a mai állapot nem jobb, hanem rosszabb a réginél, ezt bizonyítja:

a) hogy azelőtt volt bevitelünk gabonában állapotban, Szerbiából, de sokkal nagyobb volt kivitelünk Németországba. Most van bevitelusból stb. Szerbiából, de kivitelünk állatból Németországba rohamosan csökken, de csökkent Ausztriába is, az ottani állattenyésztésnek éppen most látható rohamos fejlődése által.

b) A szerb import azelőtt az Alföldet és Erdélyt, bár nyugati piacunkhoz közelebb van, kevésté alterálta, mert az Alföld extensiv gazdálkodott. Most az Alföld s Erdély intenzivebbé lévén, több hullal jelenik meg Budapest piacán; s míg Szerbiában — paraszt ország lévén — munkáskérdés nincs, egész Magyarországon, de különösen az Alföldön a munkabérek és a regie — rohamosan szaporodtak.

c) Negyven millió különbség kereskedelmi mérlegünkben ma, midőn ab az év első 7 hónapjában már 101 millióval vagyunk passzívok Ausztriával, sokkal többet jelent, mint azelőtt, midőn mérlegünk kedvezőbb volt.

d) Azelőtt szerbiai szerződésünk volt, de Románia és Argentína nem fenyegettek bennünket, a mostani szerződés precedens Románia és Argentína, illetve az osztrák kereskedők kezében.

e) Azelőtt Ausztriának kisebb iparvédelme volt, mint a mit most koncedáltunk. Nagyobb concessiók daczára jön be tehát most a szerb agrárimport mint eddig.

A Széll-féle vámtarifa szellemében Ausztriának egész husszükségletét mi volnánk jogosítva fedezni, most a szerb előállítási árak olcsóbbak lévén, csak azt fedezi Magyarország, a mi a negyven milliós szerb import után még szükségeltetik.

Nézzük most az argumentációt!

A szerző ugyan kimondja, hogy az új vámpolitikának alapja a Széll-féle vámtarifa és a Németországi szerződés, de már azt elhallgatja, hogy a szerb *gabonára* és a *borra* vett vám nem a mostani szerb szerződésnek előnye és érdeme, mint azt állítja, hanem a Széll-féle vámtarifában biztosított ellenértéke az osztrák iparvámoknak, kvótáknak és az olasz szerződésben az olaszoknak adott ellenengedmények folyománya. Kár volt tehát valamivel dicsekedni, a minek éppen az ellenkezője áll. A kormány a szerződésben a multhoz képest, *t. i. a Széll-féle vámtarifához és a kiegyezéshez képest a vámvédelmet* nemcsak hogy nem fokozta, hanem gyengítette az által, hogy Szerbiának minden ellen-szolgáltatás nélkül a gabona- és állatvámokat is *leszállította*. Hogy az egy korona engedmény (a 7.50-es búzavám leszállítása 6.30-ra) igen nagy eredmény a szerbekre, mutatja az a tény, hogy ellenkezőleg a szerző azon állításával, hogy az megvédi a magyar termelőt, *a vámvédelem még ma sem érvényesül teljes erejéig és hogy éppen a múlt hóban 6.30-es vám mellett már argentinai buza jött a monarchiába*. De mi lesz akkor, ha a világár még lejjebb száll s a londoni vagy mannheimi paritás a mi kárunkra változik!

Hisz Ruhland már ma is a gabonaárak csökkenését jósolja. S ép e hóban nyitnak meg Kanadában csak 32 millió hektár szűz földet!

A mi a huszbehozatalt illeti, a főkérdés az: előállíthatja-e a magyar gazda a belföldi terhekkal a húst olyan áron, mint a szerb, a kinek még csak 50% területe van az eke alatt s elég-e erre a vámvédelem s mi a husnak ár-csökkentő hatása.

Az importálandó szerb ökor súlyát a szerző 5 métermázsára s husát 2½ métermázsára

TÁRCZA.

Az általános gazdasági kiállítás.

Irta: *Dienes Lajos.*

(A Hölgyfutár 1857. évi június hó 23-iki számából.)

Hölgyeket érdeklő tárgyokról.

Midőn kedvem gerjedt nagysádtok fürge, „Futár“-jának tárczájában szép kegyetekhez egy pár tudósítást küldeni ama közérdekű gazd. kiállításról, mely pár hét óta bő anyagot nyújt politikai, nép- és gazdasági lapjainknak: nagy kérdőjelt rajzolt elém a tartózkodás, mely ezt jelenté: hát-ha nem is örömet vesznek salonjaikban ily egyszerű, közönséges járashoz szokott tudósító nehézkés lépteit, mind az ő, mind az általa kísérelt tárgyak prózaiságánál fogva?

De az aggasztó kérdőjel csakhamar eltűnt képzeletem szemei elől, — letörülte azt a mult felé intő emlékezet ujjá, mely eszembe hozá; hogy ezelőtt 15 évvel, midőn külföldi utazásomból haza tértem, szerencsés valék Magyarország akkori nagyasszonyánál, Mária Dorottya főhercege asszony nádornánál megjelenhetni, s a feleséges hölgy egyről-másról kérdezősködően, midőn elmondám, hogy a boroszlói vakok-intézetében láttam olyan világtalan leányt, a ki két orsós rokkán kétkézre fonott oly szaporasággal, hogy

leggyorsabb egy orsós fonónál is másfél annyi szálal eresztett ugyanannyi idő alatt, nyájas, leereszkedő hangon, természetes háziasszággal így szóla: „a fonás nőknek való munka, én is tudok fonni, szoktam is“

És ezen tárgyára nézve egyszerű, de tekintve a magas állású hölgyet, a ki kimondá, nagyon is érdekes és jellemző szavak emléke, annyival inkább neki bátorított; mivel tudom s szentül hiszem: hogy mostani magyar szépeink hasonmásai az akkori hölgyeknek: szivben, lélekben és házi erkölcsökben. Tehát ime, kezemben a toll s minthogy elhittem magammal a szives fogadtatást; ősi szokás szerint pedig tyukkal, kaláccsal vendégli széles e hazában a kit szivesen lát a magyar házi asszony: ám nyársaljuk tollamra a kiállított tyukokat, ludakat stb. Lássuk a

Baromfi osztály-t

Melynek megbirálásával következő választmány volt megbizva: B. Prónay Gábor, — elnök —, Lukácsy Sándor — jegyző —, Kunig József és Siebenfreund János urak.

A szárnyas vendégeket elfogadó termek két nagy, több emeletű ketrecz számos fiókjából állottak, czélszerűen ellátva kihuzható fenekekkel, etető, itató válukkal, melyekből soha ki nem fogyván a tiszta víz, jóféle kukoricza, (tengeri) a legbegyesebb finnyás jércéknek sem

lehetett volna panaszuk a kiállítási vendégzeretet ellen. Arra is dicséretes figyelmet fordított a rendező Lukácsy ur, hogy „kiki párjával“ jusson egy ketreczbe, mely bölcs intézkedés által jókor eleje volt véve minden vérontó kakasviadálnak; hogy pedig a kis csibék, mihelyt szopni kívánnak, tüstént oda kuporodhassanak édes mamájok védszárnyai alá, ezek számára is külön rekesz volt csirke-bölcsődévé kijelölve, hova az anyatyúkon kívül „idegeneknek tilos volt a bemenet.“

A ki a köztelek udvarára lépett, nem volt szüksége kérdezősködni ezen osztály holléte felől: messziről hirdeté azt a fennen kukorikoló kakasok saját szerű hangversenye, mely reggeltől estig folyást tartott s annyival is különb volt némely sápadt virtuozénál: hogy állandó és nagyobb közönséggel dicsekedhetett és senki sem aludt el, de még csak nem is ásitott az egész hatnapos előadás folytán.

Volt mindössze beküldve 10 kakas, 26 tyúk, ezek között egy 30 apró csibével; 6 lud és 4 ludtojás. Ebből tehát látható: hogy ilyen nagy országból, hol tenyésztik is, enni is szeretik s módjok is van mindakettőben a gazdáknak: szörnyű csekély számmal volt képviselve az aprómarha osztály, mely egyenkint ugyan apró más hasznos háziállatokhoz képest csekély; de együtt véve nagy szerepet játszik, mind a gazda-

Új termésű

**biborheremagot
esomós ebirt
baltacimmagot
nyári repczét
fehér herét
őszi árpát
„ bükkönyt
„ borsót**

VESZ

**legmagasabb
napi árban.**

HALDEK

magnagykereskedése

József főhercege ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

teszi. Méltóztassék a bécsi vásárookra felhajtott fűvön hizlalt szerb marha sulyát és husrendementjét nézni s ez azután más képet mutat már ma is, de főleg a jövőre is. S a vámvédelem nem 19 fillér, hanem effektive még 10 fillért sem tesz ki, ha összehasonlítjuk azt, hogy míg a szerb hus nagy transportokban direkt a vágóhidról jut majd a bécsi Markthalléba, vagy a pesti vásárcsarnokba, a magyar marhát mennyi vizsgálati, szállítási, közvetítési és vásártéri díj terheli.

Hát még az előállítás árkülönbözete?

De hát még a disznó. 10 korona a vám 100 kilogrammra, tehát 10 fillér egy kilogrammra. Ugyan, hogy lehet itt egyáltalában vámvédelemről beszélni, mikor ezt a 10 fillért már az etetési transport-vásárköltség előállítás árkülönbözete, az árszó is paralizálja?

Azt állítja a szerző, hogy állatforgalom tekintetében jobb a helyzet, mint azelőtt. Azelőtt Szerbia kötelezve volt idegen állatot Szerbiába be nem eresztetni, jogunk volt Szerbiában saját közegünk által az egészségállapotról meggyőződni. Hogyan akarja most a kormány a Szerbiában lévő ragályos betegségeket konstatálni. Az ottani kormánytól, mely ép a napokban szüntette be a hadseregnek beteghust liferáló szállítók ellen az eljárást, ugyan hiába várja.

Összegezzünk tehát.

A szerző szerint az első vívmány, hogy a politikai szükségnek tettünk eleget a magunk legkisebb megkárosítása nélkül.

Lássuk a számokat. 1. 40 millió korona értékű szerb hussal kevesebbet adunk el Ausztriának, mint szerződés nélkül.

2. Németországba való állatkivitelünk csökkent tavaly 60 millió koronával.

3. A csempészet, határforgalom és a többi gazdasági import kisebb cikkekben értéke közel 3—4 millió korona kárunkra.

Ez már maga évi 100 millió különbség három tételben. De tessék most az állatarak eddigi csökkenését a belföldi piacon, Ausztriába való állat-exportunk értékének csökkentését, a hizlalási veszteséget s állatállomá-

ságban, mind pedig a konyhában és asztalon. Hogy se pulyka, se kacska, se galamb nem volt képviselve, az is nagyon sajnós; de — kivált a vidékieknek — ezuttal elnézzük; hanem azt már csakugyan nem lehet szó nélkül hagyni, hogy az itt helyben lakó Vasárnapi Ujság be nem küldé — hacsak egy napra is Kakas Mártont, a ki ha a kukuriku — versenybe nem elegyedett volna is, de tolla szépségével okvetlen tönkre silányította volna az egész mennyei birodalom, valamennyi — kochinchinai tarélyos vitézét s kitudja hány bubos tyuknak repedt volna meg a zuzája a fölötti örömben: hogy a sors egy ketreczbe szerkeszté össze a kakasok kakasával.

A jutalmakat, — mint már kivonatosan érintve volt — következők nyerték:

Első díjra 36 pft. legméltóbbnak íteltetett egy cochinchinai kakas, két ugyan olyan fajú tyúkkal, Kunig József urnak, tiszta chinai származású saját nevelései (Abonyban), mind a három 15—15 hónaposak. (A tyukoktól ezer bocsánatot kérek egyszer mindenkorra: hogy életkorukat hiven kifecsegem). — Ezen fajbéli tyukok hasonlíthatlanul nagyobbak a mienknél, szaporák és nagyon szelid természetűek; mely ajánlatos tulajdonaiknál fogva nagyon kezdenek terjedni a continensen azon pár év óta, midőn a legelső párnak Angolország királynéja Viktória lett a gazdasszonya.

nyunk idei leltári értékének csökkentését venni.

»Évtizedek óta ez az első és igazi győzelme a magyar föld érdekeinek a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések terén«.

Hát ez már mégis egy kicsit sok! Hiszen az első igazi győzelme a magyar érdekeknek a vámpolitikában a Széll-féle vámtarifa, mely Darányi miniszternek is nagy érdeme, létesülése s az ezen alapon megkötött olasz szerződés volt, mely az olasz bortól szabadított meg. De már ezt a szerződést, mely a Széll által Ausztriával való szerződésünk paritását, mérlegegyensúlyát, vámvédelmünket gyengíti. Mert szolgálat nélkül — »győzelemnek« már még sem lehet nevezni!

De vegyük a szerződés legsarkalatosabb hibáját. A husquantumot nem állapítja meg, nem osztja el egyenletesen az egyes hónapokra a husbehozatalt és nem fixirozza az egyes fogyasztóhelyekre való kontingenst.

Ez pedig teljesen lehetetlenné teszi a magyar hizláló és állatkereskedő számítását, mert ezáltal a bécsi Grossschlächtereik minden egyes állatvásáron letörheti egy pár waggon szerb husnak a városba való dirigálásával a magyar állat árait, elvévén a legjobb konjunkturát, ép úgy, mint azelőtt az olasz bor vagy a papiros buza csinálta. »Nem fogunk többé piacunkon a szerb buza, árpa, tengeri és a szerb szarvasmarha éles versenyével találkozni. A gabonára ez legalább egyelőre áll, de ez a Széll-tarifa érdeme. De a szerb marha és sertés versenye — tán elmarad? Dehogy! Csak más formában, husban, zsirban, szalonnában, egy osztrák-szerb hustruszt által nagy partiákban, direkt a legnagyobb piacunk fogyasztóihoz (Pest, Bécs, Grác, Brünn) irányítva!«

Mi tehát a mi teendőnk. Belenyugodjunk-e rezignáltan nemcsak abba, hogy a szerződést minden előzetes figyelmeztetés és gazdaosztály megkérdezése nélkül életbe léptették, — (ez ellen már késő a védekezés), de abba, hogy a szerződés maga a jelen formájában és hibáival január elsején kilencz évre nyakunkra ke-

rüljön s nyakunkra hozzon még román és argentiniai importokat is?

Ebbe már józan észszel bele nem nyugodhatunk, hanem igenis követelnünk kell, hogy:

1. Addig, míg Romániával és Argentínával vámpolitikai helyzetünk tisztázva nincs, addig tehát míg teljes, törvényhozási biztosítékot nem kapunk arra nézve, hogy a többi szerződés Ausztriával való paritásunkat s drágán megfizetett agrárvámvédelmünket, fizetési mérlegünket meg nem hamisítja, a szerb szerződés meg ne szavazzassék, hanem a mostani, ugyis ránk elég rossz provizórium maradjon januárius 1-e után is.

2. Követelnünk kell, hogy a január elsején kezdődő új provizóriumban, mint egy esetleg megkötendő végleges szerződésben:

a) a behozatali contingens nem darabszámban, hanem hussúlyban és nem fix mennyiségben, hanem a Németországba való állatkivitelünk alakulásának megfelelő változó mennyiségben állapíttassék meg;

b) hogy a magyar állat- és huskereskedelem és hizlalás érdekében az engedélyezett husbehozatal minden naptári óra egyenletesen legyen elosztva, nehogy a szerb behozatal a legjobb időre tömörítve, a mi árunkat a rosszabb időszakra (melegidő, nyár stb.) szorítsa.

c) Követelnünk kell az egész fogyasztási piacokra bevihető mennyiség megállapítását is.

Végre is mindenek előtt: tiltakoznunk kell további concessiók ellen s követelnünk kell már a szerb bevétel ellensúlyozására is az iparvámok (vas- és textilárak) leszállítását a még megkötendő szerződéseinkben.

Ez a legkevesebb, a mit képviselőink-, főrendeink- és kormányunktól követelnünk kell, ha már a szerződés teljes visszautasítását a magyar agrárizmus szégyenére sem kérni, sem követelni, sem kivívni nem tudjuk.

Gazdasági levél.

Lengyel, 1908. szept. 15.

Midőn újból tollat ragadok, teszem azt azon reményben, hogy hozzám hasonló helyzetben levő gazdatársaim egyik-másikának talán szolgálatot tehetek annak felsorolásával, hogy

A második jutalom 30 pft, egy kakas és egy tyuké lett 4 közül, melyeket b. Prónay Gábor ur küldött be, mint saját tenyésztésűeket s egy calcuttai kakas és cochinchinai tyuk vegyes viszonyából származtak.

A harmadik jutalmas díj Válik Károly ur ludjainak íteltetett oda. Ezen ludak között már az idej libák is nagyobbak voltak a legtöbb öreg ludnál, s a mellett hogy szép természetek, nagyok; még szaporasággal is kecsgetik a gazdaszszonyt; s ha fehér lenne a tolluk, akkor minden kifogáson kívül esnének.

A negyedik jutalmat 20 pft. olyan egy kakas és 4 tyuk nyerte, melyeket Haris Erzsébet asszony saját tyuknöveldejéből küldött azzal az üzenettel: hogy az apjok cochinchinézer, anyjuk pedig magyar tyuk. Nagyon feltűnő ezen szép szelid és testes baromfiaknál, hogy nem olyan hosszalábúak, mint az apjuk familiájában bevett divat.

Az ötödik jutalmat egy Dezsóné assz. által beküldött cochinchinézer pár (kakas és tyuk) nyerte. A hatodikat 10 pftot, pedig senkinek sem ítelték oda.

Érdekes volt még ez osztályban Juhász Antal ujszászi kerékgyártó küldeménye, egy kakas meg 6 tyuk, melyeket tiszta fekete tollukért czigánytyukoknak lehetne nevezni. A tyukoknak gyönyörű terebélyes bubjok volt, — közepén fe-

hér petytyel s aránylag nagyobb mint a garammelléki és némely polócz falubeli menyecskék csákós kontyja. Az a nagy taréju kakas pedig oly bizalmasan forgott közöttük, mint valami veres turbános szerecsen basa válogatott favoritnői társaságában. Ujszászon azt irták az utlelőkbe: hogy a fajuk nagyon szapora, legközelebb is 3 tyuk 69 tojásból 63 csibét költött. (Szaporítsa az ég ezt a költői tehetséget anyira, hogy már a legközelebbi üléskor 36 tojásból perdüljön ki 60 csirke, még pedig ha lehet rántva s egyenesen öntött saláta mellé.)

Dicsérő oklevelet kapott három felekezet a szárnyasok között, u. m. 1. bramaputra kakas egy tyúkkal, 2. egy hamburgi kakas 3 tyúkkal, szapora és szép baromfiak. Mind a két rendbeli Karácsonyi Istvánné assz. küldeménye, 3. egy calcuttai kakas és tyuk, melyek a magyar tyukfajtákhoz jó sikerű hajlamot mutatnak. Ez a három utolsó kakas anyival is külön legény Huglinál, hogy még a tyukjaiknak is van diplomájuk, Huglinak pedig csak lehetne.

Mily nagy érdekűnek tartják értelmes és számító férfiak a mi satnya nyárspolgárainknak megnevelését, abból is kitetszik, hogy indítvány tétellett s élénk mozgásban van egy „baromfi-egylet“ létre hozása, mely iránt már a kiállításkor s magában a választmányban élénk részvét mutatkozott. (Folytatjuk.)

LEGJOBBAK a

resiczai ekék, LOSONCZI vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V., VÁCZI-KÖRUT 32.

mily módon biztosítottam a gazdaság állatállományának megélhetését 1909. május 15-ig.

Éppen 1000 q-val kevesebb szalás takarmányom termett ez évben, mint tavaly, pedig 1907-ben is csak alig volt elég eleségünk, e hiányt pótlándó vásároltam 300 q buzakorpát és 200 q derbymasst, miután a régi gazdák számítási módját alkalmazva 1 súlyrész abrakot 2 súlyrész szénafélével egyenlőnek veszem fel.

Továbbá 2000 q szalmával termett kevesebb, ebből 1000 q alomszalma, mit részben a tavalyi szalma s polyva maradékkal (mi cirka 100 q) pótolunk, de részben azzal is, hogy minden szemetet, söpredéket, tengeri tuskókat stb. felhasználunk alom gyanánt s takarékoskodunk az aljazóval, úgy, mint a b. lapok múlt számában megírtam. Így nem jövünk zavarba alomszalma dolgában.*

A mi pedig a takarmányszalmát illeti, az szinte cirka 1000 q-val kevesebb lévén, pótlást igényel; ez okból még 100 q melaszt rendeltem, mi 200 q szalmánál is többet pótol s megvettem 50 magyar hold konvencziós földön termelt tengeri szárt, mi közel 500 q bevermelt szecsakázott takarmányt fog adni s legalább is ugyanennyi tavaszi szalmával egyenértékűnek vehető. Ezenkívül néhány ezer kéve lombtakarmányt szedtettem, mi hivatalosan 300 q szalmaféle pótlására.

Takarmányrépám nem sikerült, ehelyett tarlórépát vetettem, mi ugyan nem pótolja veszteségemet tökéletesen, de megszerzem az uradalmi szőlő törkölyét s e téren is helyre lesz állítva az európai egyensúly.

Tarlónövényeket nem vettem, noha többen biztattak erre, mert nem akartam amugy is gyenge termőerőben levő talajunk kiszipolyozását elősegíteni ily tulprodukczióval; sőt reményelem, hogy megközelítőleg annyi trágyát fogok tudni produkálni, mint tavaly s pár év alatt így földjeinket minőségileg javi-

109-ik ábra. A földre fektetendő lécz oldalnézete.

tani s nagyobb terméseket előidézni. Már azt a reménységet is táplálom, hogy 1909-ben is jobb lesz a gabona és takarmánytermésünk az ideinél, mert a talaj tápereje csak igen kis mértékben volt mostani termésünkkel igénybe véve s így jut quantum-satis mindenből a jövő esztendőnek. De másrészt a talajmunka, mi múlt év őszén kritikán aluli volt, most nagyon előnyös s jól megmunkált földből bizvást jobb termést lehet reményelni, nemkülönben hozzá fog járulni a jobb terméshez az, hogy már f. hó 10-én kezdettünk vetni, holott eddig csak októberben tettük ezt, így hát sokkal jobban megerősödve jön buzánk s rozsunk a télbe.

Végül pár szót a 16%-os szuperfoszfátról: összehasonlító kísérleteket tettem, 5 hold buza adott 6-23 q per hold s kapott 1-25 q szuperfoszfátot; mellette ugyanannyi nem műtrágyázott adott per kat. hold 9-89 q-t.

Másutt 10 holdon volt szuperfoszfát s termett per hold 10-29 q-t. 10 holdon nem volt szuperfoszfát s termett per hold 9-81 q.

3-ik helyen 10 holdon nem volt szuperfoszfát s termett per hold 10-08 q-t. 10 holdon volt szuperfoszfát s termett per hold 8-82 q.

4-ik helyen 10 hold rozs, volt szuperfoszfát s termett per hold 8-52 q. 10 hold rozs nem volt szuperfoszfát s termett per hold 12-56 q.

Tehát csak egy helyen adott a műtrágyás

* A szőlővessző (van 60 kat. hold szőlőnk is) az ősszel le lesz vágva s venyige zuzóval felaprózva, pompás almul szolgál a heverő gulyának.

többet, de ott is oly kevéssel, hogy a költségeket nem fedezte, azért a műtrágyával felhagyunk, veszünk istállótrágyát és a szőlőkbe megpróbáljuk a szárított sertéstrágya alkalmazását — az eredményt bátorodom közölni annak idején.

Fehér Zoltán.

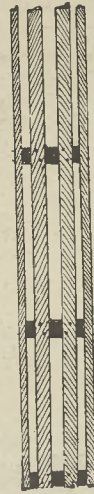
A cukorrépanak prizmákban való szellőztetése.

A cukorgyárak belterületén, a mint a cukorrépa tömegesebb beszállításának ideje elérkezik, az usztató csatornák mihamarább megtehetnek a felibük raktározható területeiken s ekkor a még vagonokból lerakásra kerülő cukorrépa kezdetben a cukorgyárak telepeire bevezető vasuti vágányok mellé lesznek nagyobb prizmákba, a melyeknek alapszélessége 6—7 méter között váltakozó, 2—3 méter középmagasságban, a sinek mellé lerakva.

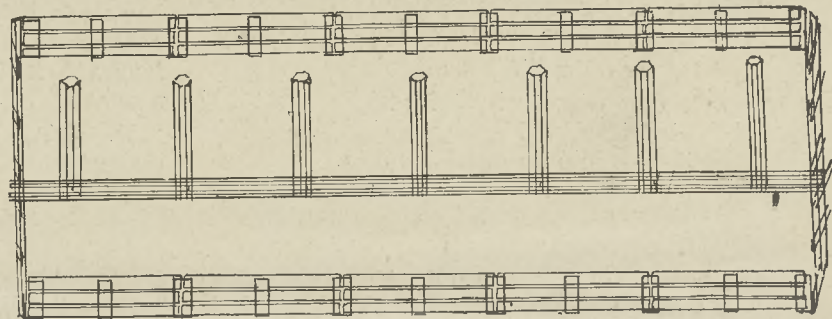
Az ily módoni prizmarakásoknak az a káros következménye, hogy a lerakásnál rendszeres gyérzése a répanak a vasuti kocsi alá gurul s annak tetemes részét a vonatnak kihuzatása alkalmával a kerekek összezúzva, hasznavehetetlenné teszik. Igaz, hogy iparkodnak a sinekről a répát letisztítani, de az, mivel a

111-ik ábra. A fekvő cső végnézete és a kémény-cső oldalnézete.

110-ik ábra. A fekvő csőre állítandó kémény-cső oldalnézete.

112-ik ábra. 20 méter hosszú, 6 és fél méter széles cukorrépa-prizma szellőztetésének berendezése 1500 métermázsza répa befogadására.

prizma széle a sietős munkában sohasem hanyattatják el a kellő távolságra a vasuti sinektől, ismételten a sinekre ömlik, valahányszor a répa-vonat a prizmák mellett elhalad.

Ezenkívül a szokásban lévő nagy prizmarakások könnyen bemelegsznek s ennek következtében a répa penészedése s ha tovább áll, rothadása áll elő, a mi már tetemes károsodást okoz.

Ezen károsodások meggátlására, de meg a kis prizmáknak a készítésével járó költséges munkák megtakarítása szempontjából, hogy a raktározandó répák nagy prizmákba, a lehető legkevesebb le- és felrakási költséggel legyenek kezelhetők s a mellett a romlástól megóvhatók, a következő szellőztetési eljárást tartanám czélszerűnek alkalmazni:

A prizmázandó területeken, a cukorgyár területén levő vasuti sinek mellett, a sinektől 1½ méterre kétoldalt, sorba a sin hosszirányával párhuzamosan, minden két méter távolságban egy keményfa oszlop, 5/6-os vastagságú, oly módon állítandó a földre, hogy annak fele bekátrányozva a földbe leásandó s ily módon fele 1 méter magasan kiálló oszlopok képeznek a belülről egyszerűen mellé támasztott két zollos deszkák, 3-nak egymás felé rakásával, (a mely deszkákat a répa nyomna az oszlopokhoz) a cukorrépa prizma oldalfalát, ezen móddal a répanak a kerekek alá való gurulásának megakadályozása megoldást nyerne.

Ezen sinek mellett leállított oszlopsorral

párhuzamosan ugyan ily módon egy másik oszlopsor állítandó, oly módon, hogy a két oszlopsor köze, mint a rakandó prizma alapszélessége, egymástól 6½ méter távolban legyen, a végei ott, a hol az átjárók azt megkívánják, szinte oly módon látandó el oszlopokkal, hogy a közepén két oszlop egymástól úgy álltassék, hogy a középponton a két oszlop között 40 cm. köz maradjon.

A mennyiben ily berendezés mellett a két oszlopsor között egy méter oldalmagassággal és 3 méter középmagassággal folyó méterenként 12 köbméter cukorrépa lesz elhelyezhető, köbméterenként 6-30 mm. mázsával számítva, folyóméterenként 75 métermázsza, vagyis oszlopközönként (mivel az oszlopok két méterre lesznek beállítva) 150 mmázsza répa lesz elhelyezhető.

Hogy ezen nagy tömegű répa lehetőleg romlás nélkül, addig, míg feldolgozásra kerül, eltartható legyen, nézetem szerint szellőztetni kell.

A szellőztetés módját a következőkben tartom olesón és czélirányosan elérhetni.

Léczekből készitendő 3 méter hosszú csöveket a prizma fenekén hosszirányban, egymás végébe a közepén oly módon fektetünk le, hogy azok végei egymástól el ne mozdulhassanak s az ily módon lefektetett lécz-csövek közepére ugyanily hosszúságú lécz-csövek véggel felállítva rakatnak körül répával, ily módon a cukorrépa prizma minden 3 méterében a fenék közepétől a prizma gerincéig és a fenék közepén végig légvonatot állítható elő, a mely légvonatot következtében a répa fermen-

táló melege kivezethető és a penészedéstől és rothadástól a répa megmenthető lesz.

A nagyobb hidegek beálltával a répa prizma teteje tengeriszárral betakarandó.

Ott, ahol a légvonatot magától nem lesz tökéletes, azt elősegítendő, egy olesó, könnyű kézhajtású ventilátorral a cső végére helyezve, azt mesterséges uton könnyen, jó erős áramlatban előállíthatjuk.

Mellékelt ábrák a cukorrépa prizmákba helyezendő szellőztetésre alkalmas lécz-csövek oldal- és végnézeteit tüntetik fel.

109-ik ábra a földre fektetendő léczcső oldalnézetét oly módon tünteti fel, hogy azon két oldal és egy-egy alsó- és felső lécz látható, vagyis felerésze a léczcsőnek, úgy a mint azok a közben elhelyezett rámaakra lesznek erősítve, a csőnek egyik végén a ráma azon czélből lett 1½ zollal beljebb helyezve »a«, hogy a léczcsőnek nyulványa képződjön, a mely nyulványok a csöveknek egymás végébe rakásakor a léczcső »b« végén kihagyott ráma felerésze rátolandó, hogy az által a csövek végei egymáshoz oly erős kapcsolást nyerjenek, hogy azt a répa rakása alkalmával egymástól el ne lehessen mozditani, ily módon a földre fektetendő csövek a répa-prizma közepe alatt végig egy darabot képezve, a szellőztetés akadály nélküli keresztvitelét lehetővé teszik.

110-ik ábra a fekvő csőre állítandó kémény-cső oldalnézetét tünteti fel, oly módon, hogy a csőnek alsó vége az alsó cső, kétoldali léczcsőnek belső oldalához nyujtatik le s hogy ez

Szivattyúk és Mérlegek **GARVENSWERKE**

Különlegességi gyár:
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garwens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

akadály nélkül történhessen, a kémény-cső már nem négyzetet mutat kereszt-metszetében, hanem inkább téglány alakot, mivel egyik oldalának a kétoldali lécz vastagságával keskenyebbnek kell lenni, hogy a fekvő cső oldal léczjeinek belső oldalához legyen helyezhető. A kémény-cső alsó végén képezett léczek nyulványa, az ily módon egymásra helyezett két cső szintén oly kapcsolást nyer, hogy az egymástól a répa hányása következtében el nem mozdulhat s így a fekvő csőből a légvonat közvetlen esatornát talál a kémény-csővön át rakandó prizma legmagasabb pontjáig.

111-ik ábra a fekvő cső végnézetét és a fekvő csőre helyezett kémény-cső oldal nézetét tünteti fel.

A fekvő cső végnézetén látható a rára szegezett 8 db lécz vége, a mely ily módon összeállítva képez egy fekvő csövet.

20 méter hosszú, 6½ méter széles cukorrépa prizma szellőztetési berendezése, melybe 1500 métermázsra répa kezelhető (lásd 112-ik ábra); előállítási költsége:

megtakarítást eredményez, melynek értéke á 2 korona, 150 korona takarítható meg.

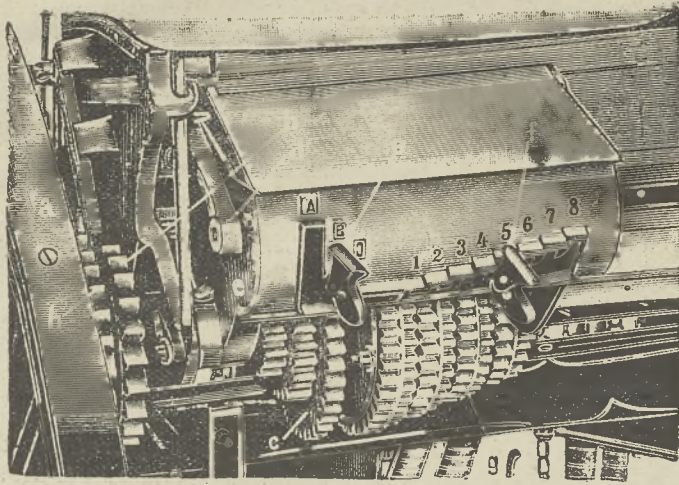
Egy cukorgyárban a lerakásra kerülő cukorrépa 800-tól 1000 vagon váltakozik, ennek ily módon való kezeléséhez, ha már belett rendezve a szellőztető készülék, métermázsánként 0.81 fillérrel = 810 korona kiadást kíván.

A megtakarítás azonban 100.000 métermázsra répánál 5% = 5000 métermázsra, á 2 koronával 10.000 korona, levonva a szellőztetési költség 810 korona. Mutatkozik tényleges tiszta haszon 9190 korona.

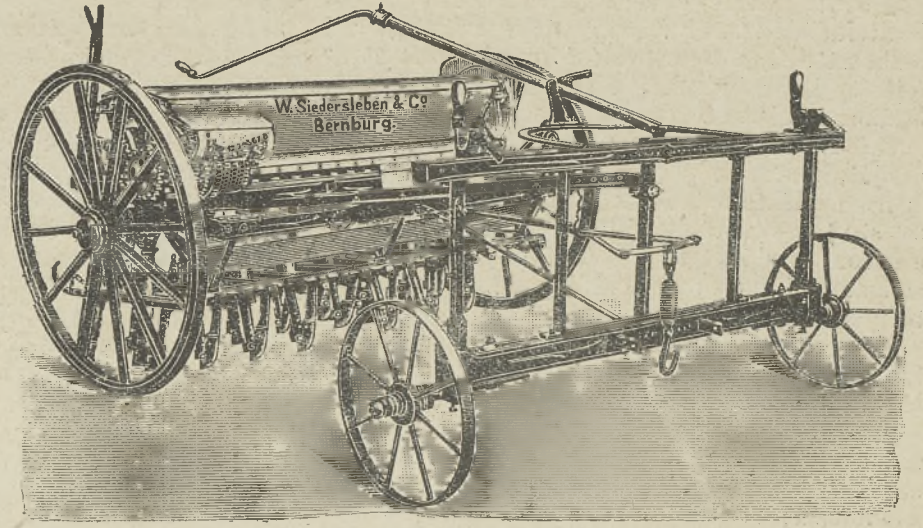
Ezenkívül tetemes összeg megtakarítást eredményez azon körülmény, hogy a nagy vasuti vágányok mellett rendelkezésre álló területen ily módon berendezéssel sokkal több répa lesz elhelyezhető, minek alapján eszik a kis prizmákba való répa be- és kiszállításának költsége és a kis prizmáknál előforduló répa-veszteségnek hátrányos volta.

A bevermelési költség a kis prizmákba métermázsánként legalább 2 fillért tesz ki a ki-

gépeken, fogaskerekek kiváltásával. Az eljárás azonban hosszadalmas. A kerekek kicserélése nehézkes. Ezen a hiányon kíván segíteni a Sidersleben (Bernburg) Anhalti-gyár, a mely »Saxonia« néven ismert vetőgépet egy oly váltó szerkezettel szerelte föl, a mely fogaskerek áttételen alapul. Mint az 113-ik ábrán látjuk egy egész sorozata a fogaskerekeknek van a vetőszekrény elejének jobb oldalán alkalmazva. Egy emeltyű segítségével a számokkal jelzett tetszésszerű kerék illesztődik be közli fogaskerekek útján a járókeréken levő hajtó fogaskerekbe. Az elmés szerkezet folytán 24 féle mennyiséget lehet beállítani a vetőgépre egy emeltyű nyomással. Hogy a munkások ne cserélhessék föl játékból a kerekeket, az egyszerű elfogadott kerék lelakatolható. Másik ábránkon, így felszerelt vetőgép látképe van feltüntetve. A stuttgarti kiállításon »új és figyelemreméltó« kritikát érdemelt ki a jury részéről.

113-ik ábra. A »Saxonia« új mag szabályozója fogaskerek rendszer áttétellel.

114-ik ábra. A mag szabályozóval felszerelt vetőgép látképe.

34 db 2 m. hosszú 5/6 kemény oszlop á 2 korona	68	K
40 db 4 m. hosszú 35 széles, 5 cm. vastag fenyődeszka á 3 kor.	120	K
7 db fekvő lécz-cső 6 léczből, 3 m. hosszú, á 2 kor.	14	K
7 db kémény-cső 8 léczből, 3 m. hosszú, á 2.40 fil.	16.80	K
Felállítási költség	11.20	K
Összesen	230.00	K
Évente 20% fenntartási költséggel	46	K
Összesen	276.00	K

Ha fenti számítással készítjük, az esetben 5 évenként újul az egész berendezés, vagyis nem csalódhatunk, ha a használhatóságát a berendezésnek 20 évre osztjuk el, ez esetben évente 13 kor. 80 fillérbe kerül 1500 métermázsra cukorrépa ily módon való szellőztetése, vagyis 1 métermázsára esik 0.81 századrész fillér.

Tekintve azonban, hogy a répának ily módon való kezelése által a lerakott répamennyiség 5%-a megmenthető a megsémisüléstől, ez az 1500 métermázsra répánál 75 métermázsra

vermelésnél, mivel a nagy prizmából 3 fillérrel eszközölhető, a kis prizmából pedig 10-14 fillérbe kerül; megtakarítható métermázsánként 10 fillér, minek alapján a kis prizma rakás mellőzésével, mivel az évente 6-800 vaggont tesz ki, feltéve, hogy a gyár üzemét rendszeren végezi, a kis prizmázás mellőzhető lesz, a minek következtében 6000-8000 korona takarítható meg. Az összes megtakarítás évente tehát 15-17.000 koronában számítható.

A répa-szellőztetés berendezési leltár értéke 100.000 métermázsra répa eltartására berendezve, mivel egy mázsára 184 fillérbe kerül a berendezés, 18.400 korona lesz, a mely teljes összegében egy év alatt visszatérül és még számos éveken át ugyanannyi évi tiszta jövedelmet hozhat.

Jaloviczky János.

A »Saxonia« vető váltója.

A vetőmag mennyiségének szabályozása a legelőkétebb volt a régi Garrett-féle vető-

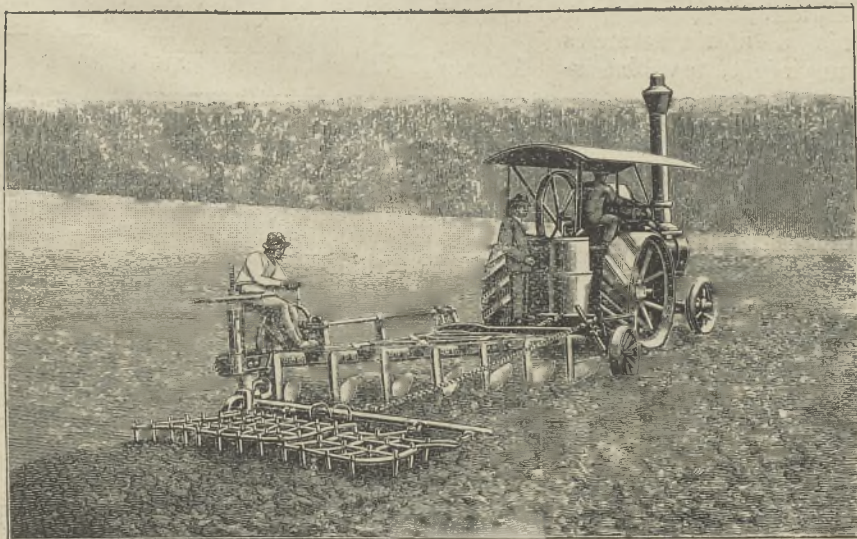
A bor adója.

— Egy kis interpelláció-féle Wekerle Sándor finanszminiszterhez. —

Budapest, szept. hó.

Sok mindenfélével dicsekedhetünk mi magyarok, a mi sehöl a világon nincs; ám senkinek sem jutott még eszébe eldicsekedni azzal — még »alkotó« finanszpolitikusainknak sem — hogy boradónk van. Ezzel igazán egyedül állunk az egész kerek földön. De erre még a legmegrögzöttebb pénzügyi uraink sem büszkék. Mert ha valamivel, úgy a boritaladóval nyomorították meg a magyar gazdákat, valóságos szégyenfoltja ez a mi finanszpolitikánknak.

Semmilyen más mezőgazdasági termény nem esik adó alá, csak a bor. Pedig a szőlészet a magyar közigazdaságunk egyik legfontosabb ága. Tehát méltányosságot érdemelne. A bortermés évi értéke 100 millió korona; félmillió ember foglalkozik szőlőmiveléssel és egy millió munkásnak ad a szőlő egész éven át állandóan munkát. Melyik mezőgazdasági termény mondhatja ezt magáról?

UJ! UJ! UJ!
Egygéprendszerű gőzszántás.

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.
 Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Évek hosszú során át kértük ennek a teljesen igazságtalan adónak az eltörlését. Hiába. Nálunk a finanszszerzőpont dönt el mindent. A boradó szép jövedelmet biztosít az államnak, tehát nem mond le róla, sőt azt is hallottuk, hogy nem mondhat le róla. Soká hallottuk ezt.

Azután, a mikor már nagyon kezdték ostromolni, sőt döngetni a termelők és szervezeteik a pénzügyminiszter kapuját, akkor *Wekerle* — a finanszok finácza — kijelentette, (talán most már 3 éve), hogy a legközelebbi budgetben leszallítja a boradót. Rekompensációképpen pedig felemeli a szeszadót. Mert kárpótlás okvetlenül kell neki. Akárhonnan. Még hogyha a vizet és a levegőt is megadóztatja.

Ime, egyszerre már lehetségesnek tartották odafenn a leszallítást. Akkor talán még sem lehet olyan nagyon igaz az, hogy a bor adóját nem nélkülözheti az állam. Kicsit sántit ott valami.

Persze mint másutt is, nálunk különösen nem arra való az ígélet, hogy azt meg is tartásák.

Wekerle felemelte a szeszadót, azonban a boritaladónak tett ígéletéről már régen megfeledkezett. Oh e téren valóságos virtuozitást fejtett ki mindenha. Bámulatosan tud a finansz érdekek szempontjából felejtetni.

De nemcsak, hogy nem szállította le a bor adóját, hanem még meg is nehezítette a bor egyes melléktermékeinek (törkölypálinka-főzés stb.) értékesítését. Tetszik tudni, ez mind a három év előtt tett ígéletből folyik. Abból az ígéletből, hogy: segíteni fog a boron, illetőleg a bortermelőkön!

Hogy *Wekerle* maga szőlősgazda-é, azt nem tudom. Valószínű. Hogy gazda, az biztos. Hogy a mi fináncziánk gazdája, az szintén bizonyos. Hogy azonban az utóbbiaknak jó gazdája volna, az már kevésbé bizonyos. Sőt határozottan nem az.

Kimutatjuk. Föltételezzük róla, hogy tudja mily helyzetet foglal el ma a szőlészeti közgazdaságunkban. Szomorúan fest ez a helyzet. Nem panaszképpen mondjuk. Hiszen hiába is panaszkodnánk. Ugy sem hallgat ránk senki. A való helyzetet tárjuk fel. A magyar szőlősgazdák óriási áldozatokkal és fáradsággal, rizikóval rekonstruálták szőlőiket. A filloxera előtti állapotra hozták azokat vissza, sőt az idén ezt a határvonalat már túl is lépték. De azonfelül még a homokon is óriási arányokban folyt a telepítés az utolsó években. Sőt az előbb aczélos buzát termelt földeket is szőlőültetésre forgatták fel sok helyütt a gazdák. A legjobb fekete földet. A legdrágább földet.

Ma 6—7 millió hektoliternyi termésről beszélnek az emberek. Igaz, inkább a borkereskedők, a kik ezen a réven le akarják szoritani és le is szoritják már az árakat. De kétségtelen, hogy a rendesnél jóval nagyobb termésünk lesz. Ezt pedig értékesíteni kell. Nagyobb részét szüretkor, mert a kis embernek (de hány nagyobbak is!) nincs hordója és pénzéje, pénzre pedig igen nagy szüksége. Tehát belemelegy kényszereladásokba. Már is hallunk ilyenekről mindenfelül. A czeffreért, mustért 6—8—10 K-át ígérnek a kereskedők és azok csatlósai, a borügynökök, a kik nemcsak mindenféle csalafintaságokat gondolnak ki a borárok leszorítására (mesés termésről szóló hírek, a peronoszpora, lisztharmat stb. által megrontott, tehát érték tekintetében nagyra csökkent termés stb.). hanem egyenesen meg is

csalják *hamis mértékekkel* a gyanutlan termelőket.

Igy természetesen semmiképpen sem jut a termelő fáradsága gyümölcséshez. Sokszor még a művelési költség fedezetét sem találja meg. Sőt rá is fizet szőlőjére. *Igen is, rá is fog fizetni, ha még egy-két jó termésünk lesz és a boradó továbbra is fenn fog maradni.*

Tisztelt uram, legfőbb finansz uram, én mondom azt önnek, én, a ki magam nem vagyok szőlősgazda, tehát nem is vagyok érdekelt fél, hogy ha önök tovább folytatják ezt a gyilkos politikát, akkor végre azt fogják látni, hogy a borárok a — *boradó nivójára fognak leszállani* és így az egész termelőközönség valóban csak a finanszminisztérium kasszájának fog dolgozni. A szőlősgazdáknak egész munkájukból nem lesz egy fillérnyi hasznuk. És mit gondolnak, mi lesz ennek a következménye? Franciaország példájára mutatunk rá. De ne tessék Portugáliáról és Olaszországról sem feledkezni. Veszedelmes elégedetlenséget, sőt lázadást fognak rideg, önző magatartásukkal szítani. Ha önök nem törlik el a boritaladót vagy nem szállítják azt legalább le, a közfelháborodás boradójukkal együtt önöket fogja leszallítani polczukról, el fogja önöket söpörni.

Legyenek arra elkészülve, hogy a termelők ezentul nem hallgatnak többé. *Most már olyan vehemenciával fogják követelni jogaikat*, hogy vagy megadják önök azokat, vagy kénytelenek lesznek az agrárérdekek iránt nagyobb fogékonyságot tanusító kormánynak átengedni a helyüket.

Végül még csak egyet. Nem tudná *Wekerle* ur, hogy a boritaladó volt egyik legfőbb oka a *borhamisításnak*? Egyik, hogy úgy mondjam, izgató oka? Nem tudná továbbá, hogy a boritaladó fenntartása a *sörnek és pálinkának* (két nemzeti érdekeinktől távol álló czikke) *további térhódításának*.

Vagy ő azzal nem törődik? Csak teljék meg az állam kasszája. A közgazdasági és a közegészségügyi szempont neki *Hekuba*?

Ne tréfáljanak az urak. Mert — végen csattan az ostor! *Liptai Albert.*

Mezőgazdasági üzemtervezet.

A magyar földbirtok rendes mezőgazdasági munkaszervezete abban áll, hogy vannak állandó cselédjei (béres, kocsis stb.), a kik a reájok bizott ígás jószágot gondozzák s az összes talajmunkát, úgy mint trágyahordást, szántást, boronálást, hengerelést, vetést és behordást elvégzik, míg ezzel szemben a növények ápolását (répa, burgonya és kukoriczakupálás, aczatolás stb.), továbbá az aratást napszámosok, illetve részmunkások végzik. A gazdaságban levő többi munkaerő (juhász, gulyás, csikós, kanász stb.) a haszonállattartást terheli. Az egyszerű mezőgazdasági üzemszámításoknál a cselédség és az igásérok kiadásait, mint a növénytermelést terhelő általános kiadásokat foghatjuk fel, míg azokat az ápolási kiadásokat, a melyek a burgonya vagy kukoriczatermelést stb. terhelik, kizárólag az illető speciális növénytermelési ág terhére írjuk.

Ismerve ezen általános elveket, a gazdaság néhány üzemadatából következtethetünk már a jövedelmezőség fokára.

Ha ismerjük ugyanis a növénytermelés összes bevételezett mennyiségét, továbbá is-

merjük a cselédség és az igásérok összes növény-szükségletét, valamint a vetőmagszükségletét is, akkor kiszámíthatjuk már, hogy a gazdaság mennyi hasznosítható növény felett rendelkezik. Az elmondottak szerint csoportosítva, összeállítom egy gazdaság üzemszervezetét (megjegyezvén, hogy az arató részt és a kapásoknak járó burgonyarészt már eleve nem veszem számításba s egyszerűség kedvéért úgy tekintem a dolgot, mintha azt a gazdaság be sem vette volna) és a végtelen egyszerű, kerekszámokkal dolgozó példában bemutatom, hogy mi módon lehet a mezőgazdasági üzem szervezetét és jövedelmezőségét számadatokkal illusztrálni.

A szóbanforgó birtok a belteleken, cseléd-földeken és utakon kívül a következő összetételű:

Szántó	245 m. hold
Rét	72 » »
Legelő	20 » »
Összesen	337 m. hold

A szántóföld a következőképp oszlik meg:

Buza	35 m. hold
Árpa	35 » »
Borsó	35 » »
Luczerna	35 » »
Lóhere	70 » »
Burgonya	35 » »
Összesen	245 m. hold

A) Növénytermelés.

I. Kiadások:

1. A növénytermelés cselédsége: 1 gazda, 10 héres és 2 kocsis, a kiknek járandósága:

	Késpénz kor.	Rozs kg.	Buza kg.	Árpa kg.	
Béres és kocsisé	150	800	400	200	és 1 hold föld
Gazdáié	500	1200	600	300	és 3 hold föld 1 tehén tartás
Összes cselédségé	2300	10800	5400	2700	és 15 hold föld 1 tehén tartás

2. Az ígás állatok és a konvenciós tehén-takarmány fogyasztása. Van 10 pár igásökör, 2 pár igásló és 1 drb konvenciós tehén.

A takarmányfogyasztás következő (métermázsákban):

	Széna	Takarm. szalma	zab	Alomszalma
20 db ökör	800 mm.	300 mm.	— mm.	300 mm.
4 » ló	60 »	15 »	60 »	60 »
1 » tehén	30 »	— »	— »	15 »
Összesen	890 mm.	315 mm.	60 mm.	375 mm.

3. Vetőmag szükséglet a következő (métermázsákban):

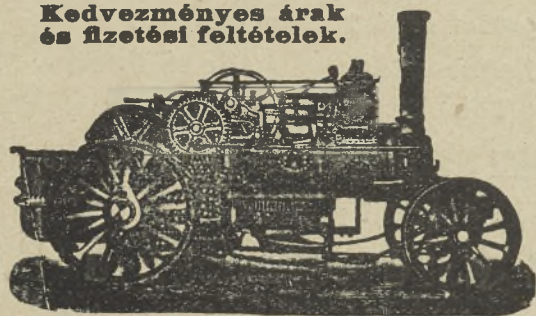
Buza	35 holdon	2800 kg.
Árpa	35 »	2450 »
Borsó	35 »	2800 »
Luczerna	35 »	560 »
Lóhere	70 »	700 »
Burgonya	35 »	31500 »

I. Kiadások összege:

	Késpénz kor.	Rozsváltáság kor.	Buza mm.	Borsó mm.
Cselédség	2300 kor.	2052 kor.	54 mm.	— mm.
Igás erő	1000 kor.	— »	— »	— »
Lóher- és luczernamag ára	2208 kor.	— »	28 »	28 »
Összesen	4500 kor.	2052 kor.	82 mm.	28 mm.
	6552 korona			

	Árpa	Burgonya	Széna	Takar. szalma	Zab	Alomszalma
Cselédség	27	—	—	—	—	—
Igás erő	—	—	890	315	60	375
Vetőmag	24	315	—	—	—	—
Összesen	51	315	890	315	60	375

Boroszló Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

II. Bevételek:

Hold	Gumó v. szem kg. holdankénti	Széna v. szalma kg. termés (az összes termés kg.-ban)	Szem	Szalma	Széna	
Buza	35	700	1450	245	402	—
Árpa	35	950	1050	332	367	—
Borsó	35	750	800	262	280	—
Luczerna	35	—	2000	—	—	700
Lóher	70	—	1900	—	—	1330
Burgonya	35	9000	—	3150	—	—
Régi széna	72	—	1700	—	—	1124
Összesen	317	—	—	1049	3254 mm.	—

A bevételekből levonva a kiadások összegét, marad eladható szemtermésünk és hasznosítható takarmányunk (métermázsákban):

	Buza	Árpa	Borsó	Széna	Szalma	Burgonya
Bevétel	245	332	262	3254	1049	3150
Kiadás	82	51	28	890	690	315
Marad	163	281	234	2364	359	2385 mm.-ban
Érték	22	16	18	5	2	3 kor. mm.-ként
Összérték	3586	4496	4212	11820	718	8505 korona.

A növénytermelésből, ha az igás állatok szükségletét leszámítva, minden takarmányt eladna a gazdaság piaci áron, akkor összes bevétele 33.337 korona lenne, a miből még a felsorolt készpénzkiadások, az adó, a biztosítási díjak és az anyagszámla jönnének levonásba, tehát a mérleg a következő lenne:

Brutto bevétel	33337 kor.
Készpénz kiadás	6552 kor.
Adó, biztosítás	900 »
Anyagszámla	1400 »
Összesen	885 kor.
Marad	24485 kor.

Valóságban azonban a takarmányt és szalmát nem lehet eladni, mert egyrészt nincsen meg a megfelelő nagy piac, másodszer pedig azért sem, mert a takarmány eladás révén nem lenne elegendő trágya és az egész üzem megromlanék. Ez utóbbi okból kifolyólag a gazdának lehetőleg semmiféle takarmányt nem szabad eladnia, hanem oda kell törekednie, hogy a takarmányát és szalmáját haszonállattartás révén legalább is oly jól értékesítse, mintha azt piacon adta volna el. Vizsgáljuk meg ebből a szempontból fenti gazdaság haszonállattartását és annak jövedelmezőségét.

B) Haszonállattartás.

A) A gazdaság tart 240 drb hizó sertést és pedig olyformán, hogy a gazdaság vesz 240 drb 8 hetes malacot, darabját körülbelül 10 kg. súlyban 15 koronáért. Ezeket a malacokat 8 hónap alatt 105 kilóra nevelik és hizlalják. A sertéstartás munkás személyzete 2 konventiós ember (cseléd) és 6 leány. A 8 személyre eső munkabér megfelel 8 béres tartásnak. A takarmány- és alomszükséglet sertésenként: 135 kg. árpa + borsó dara, 1045 kg. burgonya és 100 kg. alomszalma, tehát 240 drb után 324 mm. árpa és borsó dara, 2508 mm. burgonya és 240 mm. alom. A segédanyagokra (só etc.) eső kiadás 500 korona. A kiadások összege a következő:

	Készpénz korona	Rozsválság	Buza métermázsas	Árpa métermázsas
Munkásokra	1200	1216	32	16
Alom és takarmány	—	—	—	—
Segédanyagokra	500	—	—	—
Összesen	1700	1216	32	178
	2916 korona.			
	Borsó	Burgonya	Szalma	m é t e r m á z s a
Munkásokra	—	—	—	—
Alom és takarmány	162	2508	240	—
Segédanyagokra	—	—	—	—
Összesen	162	2508	240	—

Eme kiadások ellenében a bevétel darabonként + 95 korona, azaz kilenczvenöt korona (a mi által már a 15 kor. bevásárlási ár is levonásba jutott) és 240 drb után 22800 korona. Ha a 22800 koronából levonjuk a 2916 korona

készkiadást, akkor 19884 korona az az összeg, a melyik a takarmány értékesítésére fenmarad.

B) A gazdaság tart ezenkívül 60 drb frissen vett tehenet lefejes czéljából, a melyeket 5 fejős lát el. A fejősök járandósága egyezik a béresekével, leszámítva az elsőt, a ki több földet kap. A 60 drb tehen ár 300 koronával számítva darabját, 18000 korona, a mely összegnek 5% kamatja 900 korona. A teheneken végeredményben nincs egyéb veszteség. A segédanyagokra eső kiadás 200 korona, napszám zöldtakarmány vágásra 100 korona. A kiadások összege a következő:

	Készpénz korona	Rozsválság	Buza métermázsas	Árpa métermázsas	Széna	Szalma
Munkaerő	750	760	20	10	—	—
Alom és takarmány	—	—	—	—	2400	900
Egyebekre	1200	—	—	—	—	—
Összesen	1950	760	20	10	2400	900
	2710 kor.					

Bevétel: A szállítási költségeit leszámítva, a tej literje 17 fillér és 1800 liter (5 liter napi átlagot véve) esik 1 drb tehenre (évenként); tehát összes bevétel tejből 18360 korona, a miből levonva a készkiadásokat 2710 koronát, marad 15650 korona a takarmány és alom értékesítésére.

A sertéshizlalás bevétele 19884 korona és a tejtermelés bevétele 15650 korona, együtt 35534 koronát tesz ki. Ha tehát a növénytermelésből levonjuk azt a növénytermelésből, a mit a két haszonállattartás felemész és így állítjuk fel a mérleget, akkor a következő eredményt kapjuk:

	Buza	Árpa	Borsó	Széna	Szalma	Burg.
Haszonnövény	163	281	234	2364	359	2835
Sertés tartásra	32	178	162	—	240	2508
Tejtermelésre	20	10	—	2400	900	—
Haszonállatra	52	188	162	2400	1140	2508
Marad	+ 111	+ 93	+ 72	—	hiány	327

A körülbelül 700 métermázsas szalmahiányt 400 kor. értékű fűrészpórral pótolja a gazdaság. Levonva a haszonállattartás főösszegéből 35534 koronából a 400 korona szalmahiányt, 35134 kor. marad. A bevételek összege pedig a következő:

Buza	111 mmázsas	(22 korona)	2442 korona
Árpa	93 »	(16 »)	1488 »
Borsó	72 »	(18 »)	1296 »
Burgonya	327 »	(3 »)	981 »
Összes növénytermelés			6207 korona
Haszonállattartás			35134 »
Összesen			41341 korona,

Mivel a haszonállattartás a növénytermelés 33337 koronányi bruttó bevételét megnövelte, a takarmányt a gazdaság még a piaci árnál is sokkal jobban értékesítette. A 41341 koronából még levonandó a 8852 korona készkiadás is, úgy, hogy a tiszta bevétel 32489 korona. A birtok 337 m. hold kiterjedésű területe a beltelekkel és a cseléd földekkel együtt 370 m. hold, tehát a holdankénti tiszta hozama körülbelül 88 korona.

E. Dervarich Viktor,
okl. gazda.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az első országos tejgazdasági kongresszus naplója. Szerkesztette: Somssich Béla gazd. akad. segédtanár. „A múlt évnek szeptember hó 1-én és 2-án lezajlott első orsz. tejgazdasági kongresszus naplója” czimén Somssich Béla, a kongresszus buzgó előkészítője és titkára, most adta ki a kongresszuson megvitatott tárgy anyagát a határozatokkal egyetemben. Utóbbiak majd a később megtartandó kongresszusok alapjául szolgálhatnak. Nagy hála kötelezte

Somssich a kongresszuson részt vett tagokat, hogy az anyagot összegyűjtötte és egy izléses, csinos füzetben kiadta, melynek kinyomatási költségeit a Baranyavármegyei Tejszövetkezet Szövetsége vállalta magára. Ugyhisszük, hogy csekély díj mellett az országban a tejgazdaság iránt érdeklődőknek, a míg a készlet tart, megküldhető lesz.

A »Magyar Biztosítási Évkönyv«-ről. Ezen alapvető és egyedül álló szakmunkának 11. évi kötete fekszik előttünk. Szép vastag, tartalmas kötet, mely méltán sorakozik az első 10 könyvhöz, a melyben a magyar biztosításügy legújabb kora van megörökítve számokban, ismertetésekben egyaránt. — 10 évvel ezelőtt merész vállalkozás volt egy ily irányú munkát kiadni, mert nem volt közönség, a ki megértse s még kevésbé, a ki megvásárolja, mert akkorában a német és osztrák szakmunkákból merítették azt a keveset is, mire szükségük volt. A magyar biztosítási intézmény nagy, erős, hatalmas tényezővé fejlődött az utolsó 10 évben s vele együtt terjedt, erősödött és tért hódított a „Biztosítási Évkönyv” is. A legújabb kötet, mely a szerkesztők gondos munkáját, fáradságos anyaggyűjtését s szakavatottságát bizonyítja, diszere válik az utöröknek. E könyvre nélkülözhetetlen szüksége van a szakembernek, de érdeklődve és tanulsággal forgathatja a laikus is. A fényes kiállítású munka magában foglalja az összes intézetek ismertetését, az igazgatóságok és vezetők névsorát, a tisztikar s a vidéki képviseltek hivatalos pontos névjegyzékét. A könyvből a laikus tájékozódhatik a biztosítási társaság helyzetéről, üzleti fejlődéséről, vagyoni állapotáról stb.

A második részben tudományos értekezések találhatók a tüzbiztosítás köréből (erdőbiztosításokról). A biztosítási joggyakorlat is kimerítően és szakszerűen van ismertetve. A könyvben még egy nagyszabású cikket is találunk az intézetek zárszámadásairól, tekintettel az állami ellenőrzésre. A könyvnek egyik legérdekesebb részét képezi a magyarországi biztosítási ügynek állása, a melyben a szerző a mult esztendő ténybeli és statisztikai adatait csoportosítva kritikai visszapillantást vetett, illetve beszámolt tart a magyar biztosításügy állapotáról. A könyv, melyet minden érdeklődőnek figyelmébe ajánlunk, a Biztosítási és Közgazdasági Lapok kiadóhivatalánál Budapest, VII., Vörösmarty-utca 43. sz., a kiadóhivatal utján 6 koronáért rendelhető meg, — szakemberek pedig a tavalyi kedvezményben részesülnek.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Vonaton szállított tej megsavanyodása ellen.

200 kilométerről szállított tejet Budapestre. Télen soha sincs bajom az átvétel miatt, de nyáron nyakra főre kapom a kifogásokat, a mik nagy pénzbeli kárral járnak. A lehűtés ugylátszik nem elég, mert 3—4 fokra hűtöm, s a kifogásuk még sem szűnnek. Nincs valami ártalmatlan bakteriumölő szer, a mellyel a tej romlását a szállítás alatt ható melegség ellenében megvédelmezhetném? A. Z.

Kérdés. Kukoriczamolj fellépte a fehér kukoriczaban.

A kukoriczamolj az idén nagy mértékben lépett föl fehér kukoriczaban és csodálatos, a mellette levő pignolettéhoz nem is nyult. Specialitása a moly a fehér kukoriczának? Miként lehet szabadulni a káros élősditől? N. M.

Kérdés. Honvédbogár a repczén.

Gazdaságunkban 2 repczetáblán fellépett a honvédbogár (Antomoscelis Adonidis) álczája, az u. n. »fekete hernyó«, mely rohamosan

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.

LOSONCZI GYÁRTMÁNY!

LOSONCZI GYÁRTMÁNY!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A magy. kir. államvasutak gépjárának vezérügnöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

terjed s oly mértékben pusztítja a repcét, hogy az egyik táblában már jókora foltokon csak a levélgyekek maradtak meg.

Kérem szives értesítésüket, miként lehetne szépen fejlődésnek induló repcénket e pusztító invasio elől megmenteni. A hengerezés, melyet az erősebben meglepett táblán eszközöltünk, nem járt a kívánt eredménnyel, a vetés mégis csak egyre pusztul szemmel láthatólag.

S. Ö.

Kérdés. *Mi fontosabb a föld megművelésére a hengerezés vagy boronázás?*

Néhány nap előtt élénk vita tárgyát képezte két helybeli ur között az a kérdés, vajjon mi fontosabb a föld megművelésének szempontjából, a henger-e avagy a borona? Az nem képezi vita tárgyát, hogy egyik vagy másik nélkül el tudna lenni a gazda; hisz oly világos, hogy mindkettőre föltétlen szüksége van. Csak azt kérem megválaszolni, hogy melyik a fontosabb? Hogy mi a talajra gyakorolt jó hatása az egyiknek s mi a másiknak, az szintén vitán kívül áll.

V. J.

Felelet. *Tisztaugar a mai gabonaárak mellett című kérdésre.*

A kérdésre határozott feleletet csak a realis adatokon nyugvó előszámítás adhat; ez pedig csak az illető gazdaság speczialis viszonyainak (terméshozam, művelési költség, cselédbér, trágyázási költség stb.) ismeretével eszközölhető.

Speczialis viszonyoktól eltekintve, a kérdés megoldásánál a következő körülmények veendő fontolóra:

Az ugartartás után ugyan kedvező, morzsalékos strukturát kap az illető terület, másrészt az oldhatlan növényi tápanyagok az ugartartás alatt a növények által felvehetőkké lesznek s így a talaj tápanyagkészlete nő, de ellene szól viszont az, hogy adót, művelési költségeket kell fordítani oly területre, melyről azon évben nem aratunk. Másrészt, nem szabad szem elől téveszteni, hogy az említett előnyök okszerű talajművelés, trágyázás után szintén elérhetőek.

A fordulópont tehát a trágyatermelés költsége vagy, a mi ugyanaz, az állattenyésztés jövedelmezősége. Ha jó fejős teheneket nevelünk, ha állatainkat iparkodunk, mint tenyészállatokat értékesíteni, egyszóval, ha helyes alapokon szervezzük állattartásunkat, úgy a trágyát ingyen nyerjük; másrészt az állattenyésztéssel egybekötött üzemi előnyök biztosítják a bő aratást. Ezen üzemi előnyök röviden a következők: Az állattenyésztéssel egybekötött takarmánytermelés következtében a talajrontó, gyomnevelő gabonafélék közé a morzsalékos strukturát megőrző, talajjavító takarmánynövények kerülnek a vetésszorgóban. Mezőgazdasági iparunk fejlődésben van, olcsó melléktermékeinek értékesítési állattenyésztésünkre vár. Ezzel együtt az állati termékek (tej, gyapju stb.) ára fokozódik, irántuk a kereslet nő. Végre ezuton többoldalúvá válik gazdálkodásunk, miáltal kisebb rizikónak van kitéve.

Mindezek alapján gazdaságosabbnak hisszük az ugartartás helyett az okszerű állattenyésztés, bővebb trágyázás után törekedni a gabonatermesztés fokozására.

Porczius.

Felelet. *Mütrágya rozs alá című kérdésre.*

Nem meglehető, de nagyon is sovány talajról lehet szó, ha ugartartás után trágyázásról kell gondoskodnunk, hogy kielégítő rozstermesztés számíthassunk. Az ugartartásnak ugyanis egyik célja az, hogy a talaj tápanyag-készletét természetes uton növelje ott, ahol nincs elég trágya. Legokosabb lett volna mütrágyázással kombinált zöld trágyázást alkalmazni — a mi

könnyen lett volna keresztül vihető, tekintettel az ugarra, — oly formán, hogy az ugart bevetette volna lóbab-, bükköny-, borsókeverékkel s ezt teljes virágjában alászántatta volna. Ezen keveréket gabonaszortávra kellett volna elvetni s vetőszántása előtt 200 kg. szuperfoszfátot vagy 300 kg. Thomassalakot, illetőleg, ha homoktalajról volna szó, ezenkívül még 75 kg. 40%-os kálitrágyát elszórni kat. holdankint. Minden tápanyagot mütrágya alakjában adni költséges lenne, érdemleges jövedelemre csak akkor számíthatnánk, ha a mütrágyázással legalább 400 kg. terméstebbletet érünk el, ami azt hiszem ritkán fordul elő. A jövőben próbálja meg tehát kérdésttevő ugarját zöldtrágya termelésre az itt leirt módon felhasználni, mert az mindég olcsóbb lesz, mint a teljes mütrágyázás. Most pedig első sorban a szuperfoszfát alkalmazására kell felhívnom figyelmét, melyből biztos eredmény várható; biztos eredmény abban az értelemben, hogy a tapasztalatok szerint a gabonafélék közül a rozs különösen jól meghálálja a szuperfoszfátot. A rozs gyökérzetének ugyanis gyenge feltárási képessége van, miért is a könnyen oldódó tápanyagok iránt rendkívül fogékony, azután meg a szárazság a rozsnál ritkábban van káros hatással, mivel fejlődési időszaka még a forró napok beállta előtt befejeződik, ennek folytán a szuperfoszfát is biztonságban hathat. Természetesen a talaj soványsága is biztosabbá teszi a szuperfoszfát hatását. Szórasson el tehát kat. holdankint 150 kg. szuperfoszfátot mielőbb, — de legkésőbb a vetőszántás előtt, — azt szántással hozza a talajba és ha homoktalajról volna szó, ezen szuperfoszfát mennyiségen kívül még 60 kg. 40%-os kálisót is és tavasszal fejtrágyaként 60 kg. chilisalétromot, melynek felét ki tavaszodáskor, felét pedig 3 hét múlva hintet el a rozsról harmat felszáradása után. Végül ismételtén hangsúlyozom, hogy homoktalajon és ugartartó gazdaságokban a zöldtrágyázás a leghelyénvalóbb eljárása a tápanyagok visszapótlásának, valamennyi tápanyagot mütrágya alakjában adni kockázatos és hogy a legtöbb eredmény várható szuperfoszfát után.

Legány Ödön.

Felelet. *Száritott sertétrágya őszi alá című kérdésre.*

A száritott sertétrágya, melyből kat. holdankint legalább is 20 métermázsa használandó, épen így, mint az istállótrágya, nem a buza vagy más őszi gabona alá alkalmazandó, hanem a trágyát jobban megháláló takarmány vagy kapásnövények alá. Őszi buza vagy egyéb őszi gabonánál az előveteményt trágyázzuk meg, közvetlen alájuk csak mütrágyát vagy ezekkel kombinált zöldtrágyázást — homoktalajon — alkalmazunk, a mütrágyák közül is első sorban a szuperfoszfátot.

A száritott sertétrágya ára 4—5 korona körül szokott lenni. Ezen ár trágyaértékének nem felel meg, miért is csak kerti gazdaságok és homoki szőlők trágyázására ajánlható foszforsav és kálitrágyával kombináltan. Szántóföldi termények alá haszonnal nem alkalmazható. Különböző értéke összetételétől függ, de a legtöbb esetben igen sok értéktelen homokot tartalmazván, vásárlásánál nagy óvatossággal kell eljárunk.

Legány Ödön.

Felelet. *Rozs trágyázása című kérdésre.*

Miután a homoktalajok mütrágyázásánál nem szabad figyelmen kívül hagyni azt — hogy a homok sokkal kevesebb vizet tud magában visszatartani, mint az agyag vagy

vályog, — azért a homoktalajok mütrágyázása előtt mindig gondoskodni kell a homok vízfoghatóságának növeléséről, vagyis hogy a csapadék alakjában a talajhoz került nedveségből minél többet tudjon visszatartani. A homok vízfoghatóságát azáltal érhetjük el, hogy annak humusmennyiségét növeljük trágyázással.

A humus növelésére a legtöbb homoki gazdaságokban a zöldtrágyázást alkalmazzák kombinálva kálifoszfát trágyával. Miután ezen módozatot t. kérdésttevő jelen esetben már nem alkalmazhatja, úgy a foszforsavtrágyát ajánlanám, még pedig a Thomassalakot.

Miután a mütrágyafélékét — a chilisalétrom kivételével — mindig a vetés előtt kell elszórni, mert az elszórás helyesedése nagy befolyással van a mütrágya hatékonyságaira.

Jelen esetben a thomassalakból 300—350 kg. (18%) szórando el géppel vagy kézzel jóval a vetés előtt, még pedig a vetőszántás előtt, azután pedig közép mélyen alászántják.

Dolezsálek Róbert.

Felelet. *Az akác- szőlőkaró tartósságára című kérdésre.*

Az akácfa-karók tartóssága függ egyrészt attól, hogy a fának mely részét használjuk fel erre a célra. A hasított karók többetérők a fűrészeltéknél, a szinfa ismét tartóssabb karót ad, mint a dorongfa. Másrészt befolyást gyakorol a tartósságra a talaj is. Könnyű homokon tartóssabb, mint nehéz agyagtalajon. Az akáckaró tartóssága átlag 20—25 év.

Rézgálicccal impregnálva, tartósságuk 7—8 évvel fokozható.

A különböző (mintegy 20) impregnáló anyagok tartósságot fokozó hatását a geisenheimi borászati és gyümölcsészeti tanintézet tette beható tanulmány tárgyává s mintegy 25 éven keresztül folytatott rendszeres kísérletei alapján arra az eredményre jutott, hogy a használatos eljárások között harmadik helyen áll, de tekintettel a kivitel könnyűségére, leginkább ajánlható. Kísérletei szerint a hasított erdei fenőkaróból (zölden impregnálva) 23 évi használat után még 68%, a fűrészeltékből ugyanennyi idő után 56% volt használható, míg a nem impregnáltak már a 16 ik év után hasznavehetetlenek voltak. Hogy akác-szőlőkaróval történtek-e összehasonlító kísérletek, tudomásom nicsen.

A mi magát az eljárást illeti, a még friss, zöld, ki nem száradt karók 3—4%-os rézgálicc oldatba állítandók 50—100 kötegekben 15—20 centiméterrel mélyebben, mint a mily mélyre a karókat a földbe verni akarjuk; mélyebben azért, hogy a közvetlenül a föld fölé eső rész is impregnálódjék. 8—10 napi áztatás után ezrenként máglyákba rakandók, a följük helyezett deszkák kódarabokkal megterhelendők, hogy száradáskor össze-vissza ne görbüljenek.

Tekintettel arra, hogy áztatáskor a víz gyorsabban szívódik fel a fa által, mint a rézgálics, az oldat töményebb lesz, időnkint viz hozzáadásával higitanunk kell.

Buding Antal.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényknél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatásu.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudóifrakpart 8.

Őszi bükkönyt, őszi borsót, baltacimet, mustármagot

minden mennyiségben állomáson átvéve és kifizetve legmagasabb áron vásárlók.

Mintázoit ajánlatot kérek.

Lóhere és luczernamagért 100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizettek a napi árnál, ha a kaszálás idején az illető

területen aranka nincs. Gazdák, kik legkevesebb 30 métermázsa magtermést várnak, sziveskedjenek erről lejtjelzett czéget értesíteni, mely tisztviselőinek egyikét azonnal elküldi és a herét lábán megtekintheti. Akiknek földjén még mutatkozik aranka, azok irtsák minél gyorsabban, hiszen 100 kilónkint 10 korona bevételi többlet busásan megtéríti az írtási költséget.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

HIREK.

Az OMGE munkaprogramja. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szerdán tartott első tanácsülésével kezdte meg a nyári szünet után rendszeres tevékenységét, a legközelebbi napokban pedig már az egyes szakbizottgok is üléseznek és megkezdik a földolgozásra váró hatalmas anyag érdemleges tárgyalásait. Elsőül szeptember 17-én a közgazdasági szakosztály alakul meg s nyomban tárgyalás alá veszi a szerb kereskedelmi szerződés ügyét Jeszenszky Pál előadásában. Szeptember 21-én ugyancsak a közgazdasági szakosztályban Szilassy Zoltán terjeszti elő a vasuti üzlet-szabályzat tervezetét és októberben a kialakult vidéki gazdatársadalmi szervezetek véleménye megismerése nyomán részletes megvitatásra kerül a legközelebbi jövő legfontosabb kérdése: a mezőgazdasági érdekképviselet ügye, a melynek előadója az OMGE szakosztályi ülésein, valamint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nagygyűlésén is Mérey Lajos országgyűlési képviselő lesz. Ugyancsak még október folyamán megtartandó üléseken kerül megvitatásra a keskeny-vágányú vasutak engedelmességéről és alsóbbrendű viczinális vasutakról szóló törvényjavaslat, a melyek előadója Szesztay László lesz; novemberben kerül véleményezésre az otthon-mentesítő törvényjavaslat, előadó Szilassy Zoltán; a parcellázási javaslat, előadója Buday Barna; a borértékesítés szervezése, az adóreform, Szilassy Zoltán előadói javaslatával, majd még novemberi program-pont: a vízügyi tennivalók, a telepítési és parcellázási törvényjavaslat ügyében leendő állásfoglalás. A dohánytermesztő-bizottság is az előkészített anyag földolgozásában értékes munkálkodásra készül decemberben a dohánygyártási szabályzat és az árak reformja tekintetében és különösen értékes és érdekes szociális állásfoglalás várható Rubinek Gyula igazgató munkálatai alapján a dohánybiztosítás kérdésében. Az OMGE további munkaprogramja pedig beható tanulmányozás, adatgyűjtés és állásfoglalás az állattenyésztési szövetkezetek szervezése, a havasi gazdálkodás reformja, országos tejszövetkezeti központ létesítése, lótenyésztő kerületek (hidegvérű loányg) ügye, vágóállat biztosítása, a vadászati törvény revíziója, állandó tenyészállatvásári telep létesítése, a legelőkérdés országos rendezése terén, a mely kérdésekhez az időközben fölmerült fontos mezőgazdasági ügyek, a nemzetközi tejjgazdasági kongresszus rendező munkálatai járulnak.

Földmívelési kamarák. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület tanácsa Mezey Gyula ügyvezetőalelnök elnökle alatt tárgyalta a földmívelési kamarákról Bernát István és Rubinek Gyula által készített törvényjavaslatot s azt, miután a benne lefektetett alapelvek az egyesület eddigi állásfoglalásainak mindenben megfelelnek, egészében elfogadásra alkalmasnak találta. A részletekben vannak egyes módosításai, ezek azonban a kamarák céljaira és hatáskörére, szervezetére és alakulására, kezdeményezési, végrehajtási és ellenőrzési jogára, a szavazati jog mértékére és gyakorlatára, a kamarai tagok választására, a kamarai illeték kivetésére és behajtási módjára, a kamarák állami felügyeletére stb. vonatkozólag törvényszakaszokba foglalt nagyjelentőségű alapelveket lényegükben egyáltalában nem érintik. — Letárgyalta a tanács a csongrádmegyei egyesületnek ez ügyben hozzájárulás végett áttett ellentétes javaslatát is, azt azonban pártolhatónak nem találta, mert földmívelési kamaráknak megyénként való felállítását — mint azt a csongrádi egyesület óhajtja — Magyarország nemzetiségi és speciális viszonyai között, továbbá a szükséges vezető és hivatásos szakértő elemek hiánya folytán kivihetőnek nem tartja. — A csongrádi egyesület javaslatának azon része ellen, hogy minden megyében a meglévő törvényhatósági gazdasági egyesületek alakíttassanak át kamarákká, vagyis hivatalos érdekképviseleti szervekbe: a leghatározottabban állást foglal, mert ily intézkedéssel halálos csapás méretnek a szabad társuláson felépült érdekképviseleti alakulásokra, melyeknek fentartását a hiva-

talos érdekképviselet (kamarai rendszer) mellett az egészséges fejlődés érdekében feltétlenül szükségesnek tartja. Nem helyesli a csongrádi egyesületnek azon felfogását sem, hogy a kerületi (vagy a csongrádi javaslat szerint a megyei) kamarák vezetési és irányítási ügyei a földmívelési miniszteriumnak egy szakosztályában fussanak össze, miután autonóm kerületi (megyei) kamarák élén, mint irányító és a működés egyöntetűségét biztosító szervezet, csak autonóm központi kamara állhat s nem egy, a földmívelési kormányának alárendelt szakosztály. A tanács ez értelemben teszi meg előterjesztéseit a szeptember hó második felében összehívandó egyesületi választmányának és közgyűlésnek.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya Szatmáron ülést tartott. Ezen az ülésen tárgyalták a gazdasági kamarák létesítésére szorító törvénytervezetet. Miután a törvényjavaslat a nagy területű kamarák felállítását szándékolja, az egyesület határozottan a vármegyei rendszer mellett foglal állást, kimondva, hogy a kamarák felállítását csakis a jelenlegi vármegyei gazdasági egyesületek keretében, azok hatáskörének kiterjesztésével tartja célravezetőnek.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 10-én Vásárhelyi József igazgató elnök elnökle alatt igazgató-választmányi gyűlést tartott, a melyen többek között — Keller Iván ügyvezető titkár előadása alapján — a mezőgazdasági érdekképviseletre vonatkozó törvénytervezetet is tárgyalták. Tekintve azonban annak nagy terjedelmét és jelentőségét, a választmány nem tudott végezni a javaslattal s a szóban forgó kérdés folytatólagos tárgyalását az e hó 16-án tartott gyűlésre tűzte ki.

A f. hó 16-án tartott választmányi gyűlésén újból foglalkozott a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslattal, a melyen az egyesület igen lényeges módosításokat tart szükségesnek.

Mindenek előtt kimondta a választmány, hogy általánosságban nem kerületenként, hanem vármegyénként kívánja a mezőgazdasági kamarákat szervezni, még pedig a jelenlegi vármegyei gazdasági egyesületeknek megfelelő átalakítása révén és több vármegyére kiterjedő kamarák szervezését az országnak csakis azon vidékein látja szükségesnek, a hol tényleg működő és történelmi fejlődést felmutatni képes gazdasági egyesület ma még egyáltalán nem létezik, mint különösen a határszéli, hegyvidéki vármegyékben.

Másodszor egy országos mezőgazdasági kamarának a létesítését csakis oly értelemben óhajtja az egyesület, hogy az tulajdonképpen a vidéki kamaráknak országos szövetségét alkotná, s hivatását képezné országos jelentőségű dolgokra a vidéki kamarák figyelmét felhívni, s ilyen mozgalmakat irányítani és a vidéki kamarák érdekeit kifelé képviselni. Tehát az országos kamara csak mint ilyen s nem pedig mint a vidéki kamarák felett álló feljebbviteli forum volna szervezendő.

A törvényjavaslat értelmében a kamarák szervezése céljából a földmívelésügyi miniszter által kinevezendő 80 tagú bizottság helyett az egyesület ezen országos szervező bizottságot a jelenleg fennálló vármegyei gazdasági egyesületek elnökeiből és igazgató elnökeiből, s az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület elnökéből és alelnökeiből kívánja megalakítani, a mely bizottságba, ezeknek a számarányához képest legfeljebb egy harmad résznek megfelelő számú tagot nevezhet ki a földmívelésügyi miniszter.

Végül kimondani kívánja az egyesület, hogy a gazdák által fizetendő kamarai illeték a kataszteri tiszta jövedelem egy százalékánál semmi körülmények között több nem lehet.

A mezőgazdasági kamarákról szerkesztett törvényjavaslat ügyében a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület nyilatkozott meg. A törvényjavaslatot nemcsak egyhangulag magáévá tette, de kimondta azt is, hogy üdvözli Bernát Istvánt és Rubinek Gyulát a korszakalkotó munka elkészítéseért és fölkéri a minisztert a javaslat mielőbbi beterjesztésére.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete igazgató-választmánya Keglevich

Gábor gróf elnök elnöklésével tartott ülésében tárgyalta a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslatot, a melyet Serfőző Géza titkár terjesztett elő. Az igazgató-választmány meglegedéssel vette tudomásul a földmívelésügyi miniszter tervét, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet ügyét törvényhozásilag szervezni kívánja. A Bernát István és Rubinek Gyula által elkészített törvényjavaslatnak a kötelező társulásra és a több törvényhatóságot felölelő kamarák létesítésére vonatkozó részét tárgyalás alapjául elfogadta. Szükségesnek tartja azonban, hogy a kamarák a közigazgatás minden fokozatával, vármegyék, járások, városok és fakultatív a községek szervi kapcsolatban legyenek kiegészíthetők és ezen elv már a törvényben le is legyen fektetve. A kamarákat több törvényhatóság gazdaközségének delegáltjai alkossák, a melyek saját törvényhatóságukban helyi funkciót teljesíthessenek. A szervezetek kiépítésének biztosítása nélkül a kamarák nem lennének működésre képes testületek. A mezőgazdasági érdekképviselet törvényes szervezése által egy oly testületet óhajt a Pestmegyei Gazdasági Egyesület kiépíteni, a mely a gazdasági vonatkozású törvények végrehajtásánál közreműködésre képes és ezek alkotásánál ne is legyen mellőzhető. Az országos középponti kamara létesítését a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület ugyan szükségesnek tartja, de ezt a testületet csak a kamarák szövetségének óhajtja, a mely a kamarák érdekeit kifelé képviseli, nem pedig a kamarák fölé állított testület gyanánt. Választási rendszerül a Pestmegyei Gazdasági Egyesület a közvetett választási rendszert óhajtja, mert ezáltal a képzett gazdaközség befolyását jobban biztosítva látja. Ezek után még a törvényjavaslat egyes szakaszait vitatták meg. A nagygyűlésre az egyesület öt tagu képviselőt küldött ki.

A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület e hó 11-én tartott igazgató-választmányi ülésén foglalkozott a választmányi tagok igen nagy érdeklődése mellett mezőgazdasági kamarai törvényjavaslat-tervezettel. Az ülésen Rupprecht Olivér az egyesület elnöke elnökölt és dr. Éber Ernő egyesületi titkár ismertette a választmány előtt a törvényjavaslat-tervezetet s az egyesület elnökségének arra vonatkozó módosító javaslatait.

A sopronmegyei gazdasági egyesület korábbi álláspontja szerint most is a mezőgazdasági kamaráknak megyénként való szervezését tartja kívánatosnak mégis azzal a megszorítással, hogy mezőgazdasági kamarát csak olyan vármegye szervezhetne önállóan, a melynek kataszteri tiszta jövedelme az 5 millió koronát eléri, fizetendő kamarai illetékül a maximális 1%-ot megállapítja és így legalább 50.000 korona évi bevételük volna. Vármegyék, melyeknek jövedelme ezt a mértéket nem üti meg, egy kamarai kerületbe egyesítendő, de olyan vármegyéknek is joguk volna többel egyesülni, a melyekben ez a jövedelem biztosítva van. A kamarai tagok jövedelmét illetőleg azon módosítást ajánlja a gazdasági egyesület, hogy az egyes járásokra eső kamarai tagok számát ne a törvény, hanem maga a kamara állapítsa meg a megszabott kereteken belül. A városoknak az egyesület csak oly mértékben kívánja a kamarai tagoknak választási jogát megadni, a mily mértékben mezőgazdaságilag érdekelve vannak. A választói jogot megbízott utján is gyakorolhatónak javasolja az egyesület és gondolkodást kíván az özvegyek, árvák és gondnokoltak megkiszorult képviselőitől is. Az egybirtokos által birható szavazatok számát az egyesület 20%-ban véli megállapítandónak, az állandóan külföldön lakó birtokosok választói jogát felfüggesztendőnek tartja, viszont a választás és választhatóság kiterjesztését kívánja a nem okleveles, de alaki képesítés hiánya alól fölmentett és gyakorlati gazdatiszti vizsgát tett gazda tisztokra is. A fizetendő kamarai illetékre nézve a választmány a törvényben nemcsak a megállapítható maximumot, hanem a minimumot is kifejezendőnek kívánja.

A Darányi miniszter által előterjesztett mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslat ügyében újabban a Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egyesület is állást foglalt. Az egyesület a kerületi rendszerü ka-

marak mellett döntött és a csongrádmegyei gazdasági egyesületnek a megyei rendszer érdekében kifejtett és javasolt módosításán napirendre tért. A *Hontvármegyei Gazdasági Egyesület* is behatóan és részletesen megvitatta a javaslatot és Bolgár István titkár bő megokolással előterjesztett javaslatára és Ivánka István elnök fölszólalása nyomán magáévá tette a javaslatot, kimondván a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének okvetetlen szükségességét, erre a kerületi rendszert tartja alkalmasnak. Részleteiben a szükségesnek talált módosításokat nyolc pontban foglalva össze, az erre vonatkozó javaslatot a G. E. O. Sz. nagygyűléséhez az O. M. G. E. útján írásban terjesztik elő.

A gazdasági érdekek fejlesztése. A Gömör-megyei Gazdasági Egyesület fölterjesztést intézett Darányi földművelésügyi miniszterhez, a melyben kérte, hogy a vármegye középpontján gyümölcs-kísérleti telep, a megyében csikó-legelő létesíttessék. Kérte a minisztert külön megyei állattenyésztő-fölügyelő állás szervezésére, nemkülönben arra, hogy a kisgazdák részére jó tejelő tehének vételére államsegítséget engedelmessen a miniszter. Darányi a fölterjesztésben foglalt kérelmek ügyében részben már intézkedett. Az állattenyésztő-felügyelői állást a jövő évtől rendszeresíti; az állattenyésztés fejlesztésére irányuló államsegítség ügye kedvező stádiumban van. Megígérte a miniszter, hogy a rimaszombati konzervgyárnak arra a célra, hogy üzemét kiterjesztesse, államsegítséget ad.

A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott igazgató-választmányi ülésén gróf Esterházy László elnököt. Az igazgató választmány tárgyalás alá vette a földművelési miniszter által a mezőgazdasági kamarából szerkesztett törvényjavaslatát s elhatározta, hogy javaslatát a földművelési miniszter elé terjeszti s kéri, hogy azokat figyelembe vegye s változtassa meg, hogy mindazon vármegyékben, melyekben a kellő szellemi és anyagi kellékek megvannak, állítások fel mezőgazdasági kamara, azokban a vármegyékben pedig, ahol ez a szellemi, anyagi vagy nemzetiségi szempontból nem lehetséges, ott több vármegye vonassék össze egy kamara kerületébe, úgy hogy ezek a kamarák a többivel lehetőleg minden tekintetben egyenlők legyenek. Az országos mezőgazdasági kamara felállítását az egyesület szükségesnek nem tartja, hanem kéri hogy a kamarák a földművelésügyi miniszter fenntartása alá soroztassanak. Kívánja, hogy a nem okleveles gazdatisztek közül azok, kik gyakorlati vizsgát tettek, vagy akiket az alaki képesítés hiánya alól a miniszter felmentett, vagy akik az 1900. évi XXVII. t.-cz. életbeléptetése előtt legalább öt évvel a gazdatiszti pályán működtek és a gazdatiszti cím használatára jogosultságot nyertek, valamint a községi jegyzők kamarai tagokul választhatóak legyenek. Az igazgató-választmány elhatározta, hogy azon községek kisgazdái érdekében, ahol takarmányhiány van, segítő-akciót indít és a földművelési miniszterhez kérvényt

intéz, hogy a gazdák részére szál- és erőtakarmányokat kedvezményes úton szerezzen be s a mozaikom vezetésével Esterházy László gróf elnököt s Ármos Jenő titkárta bízta meg. Kimondta az igazgató választmány, hogy a földművelési miniszter által készített új hortörvénytervezetnek mielőbb a törvényhozás elé való terjesztésére a földművelési minisztert felkéri, a vármegye orsz. képviselőit pedig megkeresi aziránt, hogy hassanak oda, miszerint a fentemlített tervezet főbb pontjaiban változatlanul fogadtassék el. A vármegyei lótenyésztési bizottságban megüresedett alelnöki állásra gróf Esterházy Lászlót, tagokul pedig Ármos Jenő, Békássy Elemér, Csontos Andor, Farkas Gyula, Hay Antal, Kégl Dezső, Kluge Ferencz, Kommer Gyula, Papp Kálmán, Sárközy István, gróf Széchenyi Viktor, Szitányi Béla, Szkalla Ferencz, Szluha Dénes, Tamássy Árpád, Vancsai István és gróf Zichy Rafael választották meg. Tudomásul vette, hogy az egyesület a vármegye lótenyésztőbizottságával együtt folyó évi szeptember hó 27-én Bodajkon lódíjazást rendez. A gazdáknak névze sérelmes új ipartörvénytervezet 47., 54. és 166. §-ainak megváltoztatása céljából a földművelésügyi miniszterhez felterjesztést intéz. Az 1909. év június havában Budapesten tartandó II. nemzetközi tejgazdasági kongresszuson Esterházy László gróf elnök és Ármos Jenő titkár által képviselteti magát. És végül a Gazdasági Egyesületek Szövetségének folyó évi október hó 20-án tartandó ülésére az egyesület képviselőiben Esterházy László gróf, Koller Pál, Mandorff Géza báró, Lintner Sándor és Ármos Jenő küldettek ki.

Nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás Berlinben. Ezelőtt huszonöt évvel Berlinben a sörárpa- és komlótermelés érdekeinek fölkarolására egy azóta nagy hírű termelő szövetség alakult, mely az összes németországi termelést irányította, vásárjaival az árukra befolyást gyakorolt s mely a virágzó németországi söripar föllendítésében nagy jelentőségű munkát végzett. A termelők szövetsége huszonöt éves fordulóját egy nemzetközi sörárpa- és komlókiállítással ünnepli meg, melyben Magyarország, tekintettel a németországi árpa és komló nagy kivitelére, szintén résztvesz s a földművelésügyi miniszter a rendezésre az OMGE-t kérte meg. A kiállítás keretében nemcsak a termelés, hanem a mezőgazdasági művelődéssel összefüggő tudományos kísérletek is bemutatásra kerülnek. Darányi földművelési miniszter megbizta Károly Rezső gazdasági akadémiai tanárt, hogy a kiállítás tudományos osztályát szervezze és rendezze. Ebben az osztályban a növénytermelési, vetőmag-vizsgáló, magkísérleti, növényéletani, a kolozsvári gazdasági akadémia komlókísérleti telepe, a segesvári és bácskai komló-szövetkezetek és magánosok vesznek részt s ha a vonatkozó szakintézményeink hiányosak is s ha a meglévő kísérleti telepeink fiatalok is még, ebben az osztályban tisztessen megálljuk majd a helyünket. Sörárpa és komlótermelőinket pedig saját érdekükben figyelmeztetjük, hogy árumintáikkal vegyenek részt a berlini október hó 10—18 ig terjedő kiállításon, a melyet az egész kontinens nagyobb sörgyár telepének képviselője vásárlás céljából meg fog látogatni. A kiállításra vonatkozó részletekkel az OMGE szolgál.

Munkásbiztosítási orvosi tanács. A hivatalos lap a kereskedelemügyi miniszter rendeletét közli, mely szerint az állami munkásbiztosítási hivatal mellett, mint annak orvosi szerve, »Állami munkásbiztosítási orvosi tanács« czimmel orvosi tanács szerveztetik. Ez az orvosi tanács az állami munkásbiztosítási hivatal bíráskodásának orvosi szakértő szerve. Ezenkívül feladata szakvélemény adása mindazon egészségügyi és orvosi kérdésekben, melyeket az 1907: XIX. t.-cz. XV. fejezete az állami munkásbiztosítási hivatal ügykörébe utal, továbbá szakvéleményezés mindazokban a munkás-egészségügyi ügyekben, melyekre a kereskedelemügyi miniszter ezen tanácsot esetről-esetre meghallgatja. Az állami munkásbiztosítási orvosi tanács áll egy elnökből, legalább öt rendes tagból, kiknek egyike egyúttal alelnökké is kinevezendő, továbbá rendkívüli tagokból és jegyzőből. Maga a szabályzat különben 1908. október hó 1-én lép életbe.

A takarmányhiány Ausztriában. Az osztrák földművelési miniszter elhatározta, hogy az egy-

éves venyigekarót, a mely szüreteléskor elhull, a délvidéki bortermelő tartományokban takarmánycélra iparilag földolgoztatja. A karó kellően földolgozva, azaz összeaprítva, szétmorzsolva és izére bontva, körülbelül a réten kaszált fü hatvan százalékának tápláló értékével ér föl. Ausztriában évente legalább 4,800.000 métermázsa karót tesznek félre, a mi hozzávető számítás szerint 2·9 millió métermázsa kaszált fünek felel meg. A miniszter terve sokat ígér, keresztültivitele azonban csak az arra alkalmas gépek beszerzése mellett lehetséges. Ha sikerül, a jövőben mindig takarmánycélra használhatják a venyigekarót, a melyet eddig legfőképpen trágyázásra, vagy tüzfának használtak.

Motoros talajmivelő. A napokban értek véget azok a kísérletek, a melyeket Kőszegi Károly motoros talajmivelő gépével végeztek. A kísérlet fényesen bevált s annyit a szakértők már most is konstatálnak, hogy a motoros talajmivelő-gép meg fogja változtatni a talajművelés eddigi módját s le fogja szállítani a költségeket. A Kőszegi-féle motoros talajmivelő áll egy négyoszlopes aczelgerenda-keretre szerelt gyorsjáratu benzín- (automobilhajó) motorból, melyről az erő lánczátvétellel átvezetetik egyrészt a járóműre, másrészt a kaszaműre, úgy hogy e kettő egymástól függetlenül vagy egymással együtt dolgozhat. A gép menetességének változtatása kiváltható fogaskerekekkel történik. A tulajdonképpeni talajmivelő eszköz a kettős körhagyóra (excziper) szerelt kapa, mely mozgásában teljesen utánozza a kézi kapálást, természetesen megfelelően nagyobb energiával. A jövő hónapban Hontmegyében és Bácsmegyében folytatják a kísérleteket, még pedig tarlótorésre, sekélyszántásra, megművelésre és többféle talajmivelő munkára.

A földművelésügyi miniszter erdőültetési jutalmi. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter pályázatot hirdetett erdőültetési jutalmakra. Eszerint a kopár, vízmosásos és futóhomok területen ez évben létesítendő, közigazdasági jelentőséggel bíró erdőültetések megjutalmazására az országos erdei alaphól a miniszter tizenegy nagy jutalmat, tíz elsőrendű és kilencz másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. A nagy jutalmak 1000—600 koronás, az elsőrendű elismerő jutalmak 500—400 koronás, a másodrendű jutalmak 300—200 koronás pénzjutalomból, illetve disztárgyból állanak. Ezen jutalmakért az érdekeltek birtokosok azon erdőültetéseikkel versenyezhetnek, a melyeket a kopár, vízmosásos vagy futóhomok területeken állami pénzsegély igénybevétele nélkül vagy már a f. év tavaszán fogatosítottak, vagy a folyó év őszén fognak fogatosítani. A folyó év őszén létesítendő erdőültetéseket legkésőbb december hó 25-éig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelőségél pályázatra bejelenteni.

Százezer korona a székelyföldi kisgazdák-

Felhívjuk

a t. cz. gazdáközönség figyelmét a

budapesti

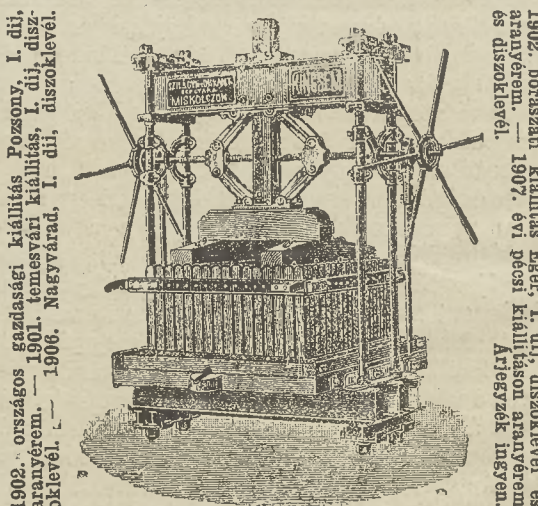
gyapju-aukcziókra,

melyek idei második sorozata f. é. szeptember hó 30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

BORSAJTÓK.

1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj, aranyérem. — 1901. tenesvári kiállítás, I. díj, disz. oklevél. — 1906. Nagyváradi, I. díj, disz. oklevél. — 1902. borsajti kiállítás Eger, I. díj, disz. oklevél és aranymérem. — 1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és disz. oklevél. — 1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és disz. oklevél.

Legújabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth“, „Kinces“, „Hegyalja“ és „Aczelorsós“ a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. — Legújabb Rákóczi- rendszerű kettős kosaru sajtók, préseléshez. Főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási előkifűtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető! — Szőlőzúzó és bogozók! „Vilám“ legújabb centrifugális bogozó és zúzógépek.

Szilágyi és Diskant gépgyára Miskolczon.

nak. Marosvásárhelyről jelentik: A földmivélésügyi miniszter a székelyföldi miniszteri ki- rendeltség előterjesztésére elszámolandó elő- legképpen százezer koronát utalványozott ki az országos szarvasmarha-tenyésztő alaphól, abból a célból, hogy takarmányhiányban szenvedő vidékeken a tenyésztésre alkalmas üszöket és teheneket vásároljon és azokat oly vidékeken lakó székely kisgazdák közt, hol elegendő takarmány rendelkezésre áll, vétel- árkedvezmény mellett kioszthassa.

Cserebogár-irtók jutalmazása. A földmivélésügyi miniszter a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesületnek kérelmére, tekintettel a folyó év tavaszán bekövetkezett nagyobb cserebo- gár-rajzásra, a cserebogárirtók jutalmazására 1000 koronát utalványozván, az egyesület szélesebb akciót indított ez irányban s külö- nösen a m. kir. tanfelügyelőség és járási fő- szolgabírák közreműködésével, szép ered- ményt is ért el. Jutalmakra 73 pályázó je- lentkezett! az összes bejelentett mennyiség 775 hl. 25 litert tesz ki, azonban ezenkívül mintegy 500—600 hl.-re tehető azon mennyi- ség, melyet olyanok irtottak, kik jutalomra nem pályáztak. Az egyesület ezen jutalmakat már kiosztotta.

Kiállítás és gyümölcs vásár. A Kis-Küküllő vármegyei Gazdasági Egylet f. évi október hó 13—15-ig az állam, a székelyföldi ki- rendelt- ség és az Erdélyi Gazdasági Egylet támogatá- sául nagy gyümölcs vásárral egybekötött vár- megyei állat, termény, szőlő, gyümölcs, bőr, háziipar és gépkészítést rendez. A részletes program a legközelebbiről fog megjelenni. A kiállítás érdekességét és látogatottságát fo- kozni fogja nemcsak a tervezett nagy gyü- mölcs vásár, melyre a külföldi és belföldi nagy gyümölcskereskedőket meghívják, hanem fo- kozni fogja az is, hogy a kiállítással kapoco- latban közérdekű gazdasági előadásokat tar- tanak, továbbá a kiállítással kapcsolatban a vármegyei gazdák kendertermelési és a ken- dergyár létesítésére vonatkozó értekezletet tartanak.

Gyümölcs vásár Budapesten. A budapesti nagy gyümölcs vásárra a bejelentések nagy arányban folynak. Egy kiváló kecskeméti termelőnk (Mathiasz) egymaga hatalmas területet foglalt le a maga gyümölcstele- pének bemutatására, de százával vannak termelőink, felölelve a legszebb vidékek ter- melését. Budapest és vidéki fogyasztók ezen a nagy gyümölcs vásáron szerezhetik be szükség- letüket. A kiállításra, mely árveréssel zárul, sokan készülnek vidékről is.

Kecskeméti gyümölcskiállítás. Kecskemétről jelenti tudósítónk, hogy az ottan szeptember 18-án megnyíló gyümölcskiállítás oly nagy- arányúnak ígérkezik, hogy az egy kiváló gyü- mölcsvidék termésének hü képét mutatja be. Résztvesznek a nagyobb telepek szőlővel, gyü- mölccsel és boraikkal. Így az állami Miklós- telep, a földmives iskola, a gyümölcstermelők szövetezete, a gazdasági egyesület, a Helvétia- telep és a szőlősgazdák egylete stb. Ezenkívül több kiváló, hírneves kecskeméti termelők, mint Mathiasz, Beretvás, Hankovszky, Petrovics, Koritsánszky. A kistermelők az óriási helyisé- gek felét foglalják el bejelentett gyümölcseikkel. A gyümölcsnek helyes csomagolására is kiváló gond van fordítva. A kiállítás keretében mutat- ják be a gyümölcscsésző gépeket is, a mely egyik legérdekesebb része lesz a nagyarányú kiállításnak. Az értékesítés előmozdítására pedig a szeptember 23-ikán tartandó vásár szolgál, melynek eredményeként a legszebb gyümölcs- gyűjteményt az országos gyümölcskiállításra is bemutatja Kecskemét.

Szüretelő eszközök kipróbálása. A »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete« a m. kir. földmivélésügyi miniszter hathatós anyagi és erkölcsi támogatása mellett a hazánkban gyártott különböző szüretelő eszközöket szak- szerűen ki óhajtja próbálni, hogy a gazda kö- zönségnek a gépek mineműségéről kellő felvilá- gosítással szolgálhasson. Az egyesület felter- jesztésére a földmivélésügyi miniszter készsé- gesen átengedte az állami kezelésben levő szé- kesfővárosi kőbányai állami telep idei termé- sét, hogy a gépek ott kipróbáltassanak. En- nek rendezésére kiküldött bizottság elhatá- rozta, hogy f. hó 21-én (hétfőn) esetleg 22-én (kedden) délelőtt fogja a szakszerű próbát meg-

ejteni, míg a nagyközönség számára a gépek f. hó 22-én (kedden) délután és 23.-án (szerdán) egész nap lesznek működésben bemutatva. — A kőbányai telepre legzélszerűbb a budapesti Rókus kőbányai végállomásról induló villamos kocsikat használni, melyek a fővárosi szőlő- telepet érintik.

A földmivélésügyi miniszter által összegyű- jött és eladó szálas takarmányok kimutatása lapjaink e számának melléklete gyanánt jele- nik meg s ezt olvasóink és gazdáink szíves figyelmébe ajánljuk.

APRÓK.

A hesszeni légy (Ceidomia destructor). A korai vetésekbe nagyon szívesen telepszik be a hesszeni légy és rakja meg most szeptem- berben petéivel. A petéket a buza és rozs levelére rakja; a tojásból kikelő kis kukacok a szár és levélhüvely közé húzódnak le és a levélhüvelyben megtelepedve a gyönge szár nedvét szívogatják, minek folytán a növény- kék elfonnyadnak, elsárgulnak és kivesznek. Meleg, nedves időben augusztustól októberig két, sőt három nemzedéke is lehet a hesszeni légynek. A hol így elszaporodhatik, ott a buza- táblákat még ősszel teljesen tönkre teheti. A kitelelő kukacokból bábok lesznek, melyek- ből áprilisban bujnak ki a 3 mm. hosszú fekete legyecek. Ezek csakhamar párosod- nak, tojnak és kukaczaik megrágnak a buzák szárát alul, mire azok letörnek és az ily vetés úgy néz ki, mintha jégvert lenne. Legnagyobb ellensége a hesszeni légynek a tarló és ugar legeltetés főleg bikákkal, vagy a tarlósántás és a vetés késleltetése. A csalogató vetések is nagyon helyen vannak ott, a hol a hesszeni légy fölépett.

A káli mint szőlőtrágya. A fahamuban 7—8% szén-savas káli van. Pompás szőlő- trágya. Egy komárommegyei szőlőbirtokos szőlőjére minden évben holdankint 4—5 mm. fahamut szokott adni. Az eredmény az, hogy a fürtök czukortartalma hatalmas, a bor tüzes és nagyon zamatos. Szomszédjai-é, a kik ezt nem teszik, távolról sem ilyen. Szőlős- gazdák becsléjétek meg a fahamut.

Szesz.

A szeszüzletben a forgalom változatlan élénk volt és főleg szeptemberi szállításra került eladásra tar- tott áron.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 181—181.50 K, adózatlanul 62—62.50 K.

Élesztőszesz adózva 180—180.50, adózatlanul 61—61.50 kor. azonnali és szeptemberi szállításra.

Denaturált szesz valamivel szilárdabb áron 51.50. 52 K kelt el nagyban kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás nagyban 2—2.50 K. Lloyd jegyzésen alól vagy 53 kor. fix árban kelt el új termelési időszakban szállítva.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59—60 korona.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	181—181.50 K
Finomított szesz adózatlan	62—62.50 »
Élesztőszesz adózva	180—180.50 »
Élesztőszesz adózatlan	61—61.50 »
Nyersszesz adózva	179—179.50 »
Denaturált szesz	51.50—52— »

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A lefolyt héten erős kereslete volt az őszi borsó- és szösös búkkönynek a gazdák részéről. Az árak azonban változatlanul megmaradtak a nagy szük- séglet dacára is; minthogy a készletek még ele- gendők. Vöröslóheremag feletti tudósítások érkeztek most már Amerikából és Franciaországból, minő- ség és hozam tekintetében igen kielégítő az ered- mények és ezt az Amerikából jelentett áresés erő- síteti meg legjobban. A fogyasztás céljaira eddig igen keveset vásároltak, mert a termelők még nagyon el vannak kényeztetve a tavalyi árak által. Luczerna. Az összes termelő országokból igen kedvezők a tu- dósítások mennyiség tekintetében. Minőségileg is szép világhosszúmag mutatkozik, kivéve a belföldi ma- got, melynek nagy része annyira esővert, hogy a már oly nagyon hanyatlott árak mellett is csak cse- kély hajlam mutatkozik az ilyen minőségű árut raktárra szedni. Ahol magtermésre a 3-ik kaszálást hagyták meg, ott a jelenlegi kedvező időjárás folytán

minőségileg kifogástalan magot reménylenek. Az összes, többi magvakra nézve nem állott be tény- leges változás legutóbbi tudósításunk óta.

Jegyzések nyers áruért 100 kilónként Budapesten:

Vörös lóhere	130—145 K
Luczerna beázott minőségű	100—110 »
Luczerna világos minőségű	115—130 »
Biborhere	40—49 »
Baltaczim	35—40 »
Őszi borsó, legutóbbi termés	26—28 »
Őszi borsó, régebbi évjáratu termés	20—22 »
Szentjánosnapirozs	21—23 »
Őszi búkköny	28—32 »
Tavaszi búkköny	19—21 »
Szösös búkköny	42—44 »
Mustármag	52—54 »

Készáru-tőzsde 1908. szept. hó 18-án.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	22.70
"	76	—	80	22.95
"	77	22.50	81	23.05
"	78	22.60	—	—
Fehérmegyei	75	—	79	23.50
"	76	—	80	22.75
"	77	22.30	81	—
"	78	22.40	—	—
Pestvidéki	75	—	79	22.50
"	76	—	80	22.75
"	77	22.30	81	—
"	78	22.40	—	—
Bánsági	75	—	79	22.95
"	76	—	80	23.05
"	77	22.50	81	23.05
"	78	22.60	—	—
Bácskai	75	—	79	22.70
"	76	—	80	22.95
"	77	22.50	81	—
"	78	22.60	—	—
Rozs elsőrendű új				18.60
középmínőségű (új)				18.25
Árpa takarmányára, első rendű				15.75
másodrendű				15.40
Köles				12—13—
Zab elsőrendű (új)				16.40
középmínőségű (új)				16.80
Tengeri belföldi				16.55
román v. bolgár				—
Repezekáposzta				—

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetezeti gabonarakartárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.

1908. szept. 5-től szept. 12-ig.

A forgalom és kész- letek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1908. szept. hó 5-én	380877	132208	132568	110885	242713
Betét 1908. szept. 5-től					
Botás 1908. szept. 12-ig	83430	29049	49098	31647	25968
Kita- 1908. szept. 5-től					
vozás 1908. szept. 12-ig	40653	3626	18982	12381	30591
Készlet 1908. szept. hó 12-én	423154	157681	172729	130200	238090

II. Az 1908. szept. hó 12-én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Baros	46090	6206	1303	36465	86260
Berettyóújfalú	7405	3120	6589	859	—
Békéscsaba	16682	174	4164	1308	357
Brassó	3483	1566	3068	3678	2010
Budapest	45815	3033	12259	25669	43428
Csáktornya	18282	3353	—	1125	11495
Czegléd	4778	4827	5553	1400	622
Debreczen.	9063	53491	5992	2626	—
Érmihályfalva	3972	16949	27	84	63
Fiume	22271	450	18420	9109	64452
Győr	402	204	14327	198	4259
Kaba.	8896	145	1248	73	36
Karczag	9878	1014	161	154	—
Kassa	4815	213	7685	4244	75
Kisujszállás	19667	1092	2016	489	2
Kisvárd	7600	15355	70	620	—
Kolozsvár	6189	574	7178	2668	83
Marosludas	8749	179	1382	1102	21
Maros-Vásárhely	4396	—	—	520	—
Mátészalka	1821	3696	102	1531	6
Mezőtúr	20521	—	7409	308	77
Miskolc	14540	1062	11319	1496	39
Nagybecskerek.	47771	816	1761	11475	572
Nagykanizsa.	13198	1508	22481	3432	912
Nagyszalonta	3985	1846	1588	1307	24
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	9499	3504	133	434	—
Nyiregyháza	8265	21813	1077	3081	—
Nyitra	—	—	—	—	—
Pancsova	5900	—	—	150	—
Pozsony	2629	4117	16854	759	303
Szarvas	9321	94	2289	342	341
Szatmár-Németi	10238	2452	405	4789	—
Szeged	2827	—	100	1051	199
Szoboszló	11878	96	5082	8	28
Szombathely.	1586	771	13937	1666	26
Temesvár	—	—	—	—	—
Verscez	—	—	—	—	—
Sziszek	2761	—	—	3887	22405
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetezeti gabonarakartárak.	4275	3965	502	426	5

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Borsajtólók, szőlőzúzókat és gyümölcsharalók jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

Umrath és Társa

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilé rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erő-kifejtésre van szükség és amelleit **kettős működésük** folytán (az emeltyű-rudnak ugy előrenyomása, mint visszahúzása) működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borpresek.

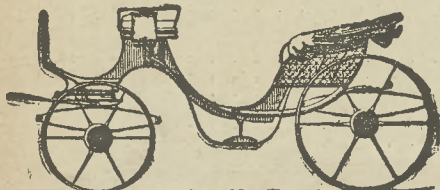
Szőlőzúzókat bogozó készülékkel v. anélkül szállítunk. A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Sütni való tököket

(más néven: „patyolat“, „bécsi“, vagy „uri“ tök) nagyobb és kisebb mennyiségben is **veszünk.** Szolid árajánlatok a rendelési és egyéb feltételek megjelölésével a **Tury-féle Tojás-pótló és Tápszergyár részv.-társ.-hoz Budapest, VIII., József-körút 8. szám** intézendők.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyiszinte mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására** a

Brázay KINCSEM-FLUID

KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló czéla szolgáló **külföldi** szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai, polgári- és versenystállókban.

Kapható: **gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:**

Brázay Kálmán cégnél Budapest.

1 üveg ára **2.50 kor.**, 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24 kor.**

Egy szőlőbirtokos sem nélkülözheti a

BORÁSZATI LAPOK-at,

mely újévtől kezdve 41-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat**, újdonságokat, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalubb és legtartalmasabb szőlészeti újság**, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását fölöslegessé teszi.

A „BORÁSZATI LAPOK“

a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“-nek hivatalos közlönye. Ingyenes melléklete a „Gazdasági Tanácsadó“, mely a mezőgazdaság minden kérdésével foglalkozik.

Minden előfizető évenként legalább **két nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkereszkéből vagy állatokból a fellépett **szőlőbetegséget** vagy **rovart** és ellenük való védekezést.

Laptulajdonos:

BAROSS KÁROLY örököse.

Felolós szerkesztő:

Dr. DRUCKER JENŐ.

A lap előfizetési ára:

Egy évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a **BORÁSZATI LAPOK** kiadóhivatala (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.)

forduljon minden érdeklődő, ki szívesen fektet I. fajtisza anyagára.

NAGYENYED- re
Alsófehér m.

Gyümölcsfák
disz- és kerítésnövények stb.
Nemes szilvacsemetekben nagy készlet

Szőlőoltványok európai, amerikai
sima és gyökeres vesszők.
— Árjegyzéket ingyen küld: —

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóras, főtallója
a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára **3 korona.** Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Múzeum-körút 7.**

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

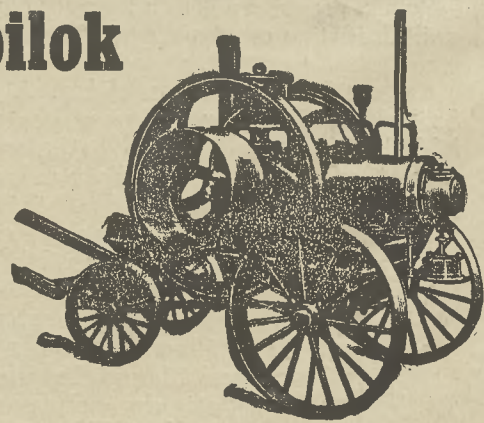
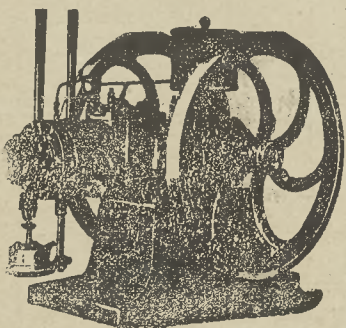
nem benzinnel hajtathatnak, tehát a pénzügyőri ellenőrzés, adómentes benzinnel kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként $2\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ fillér **SZAVATOSSÁG** mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

»»»»» Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa

Budapest, VI., Váci-körút 76.
Hazai gyártmány.

Vétel és kölesön, uj és egyszer használt kar / tellen kívüli

burgonya- ZSAR kazal- PONNYVA
 mag- repce-
 gabona- behordási
 faszen- rostaalij-
 gyapju- waggon-

NAGEL ADOLF
 Budapest, Arany János-utca 10.
 „HUNGARIA“ kettős kézi kéve-
 kötelek favéggel, aratógép zsine-
 gek, szőlőkötöző fonal, kötéláru,
 zsák-zsineg, lópokróc.
 Zsák- és ponyvagyar. Kölcsönintézet. Vétel,
 eladás és cserélés.
 Sürgőnyczim: Nagela Budapest. Vidéki telefon 35—92.

Őszi vetésre ajánljuk több éven át a leg-
 nagyobb gonddal történt
 művelés és a leglelkiismeretesebb válogatás által megneimesi-
 tett bőtermő **segedi** (somogyi)

tarbuzánkat,

melyről igen sok gazda elismerő értesítése és a magyaróvári
 m. kir. gazd. akadémia növénytermelési tanszékének 1907. évi
 kimutatása szerint termelési kísérletre vetett 4-féle hazai buza-
 féleség között a legnagyobb szemtermést adta.

Gróf Széchenyi Bertalan jószágfelügyelősege
 posta és sürgöny Felső-Segesd, vasutállomás Segesd és Beleg.

Pisny Istvánnénál, Battonya, Csanádm.
 eladásra kerül 100 drb-bronzpulyka, em-
 deni liba, olasz x emdeni, pekingi kacsa,
 sárga és fehér orpington, fehér magyar,
 kopasznyaku tyúk és ugyszintén Ro-
 dejlendi tyúk. Egész éven át szállítok
 kifutott szállítással Budapestig vágni
 való baromfit és tojást. Eladó szép tiszta
 új pehely kilója 12 kor. És 46 drb york-
 shirei sovány stüld malacoz kilója 1 kor.
 60 fillér, hasas v. fias ilyen koczák, vá-
 lasztott malacok, stüld magkoczák meg-
 egyezés szerint.

13228. sz. 1908.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szt-Mihály
országos vásár

f. é. szeptember hó 24-től
 bezárólag szeptember hó
 28-áig fog megtartatni. Min-
 denféle állat felhajtása az
 országos vásárra szeptember hó
 24-től, csütörtökön reggeli 5 órá-
 tól kezdve meg van engedve.
 Temesvárott, 1908. szept. 1.
 A városi főkapitányságtól:

Beé Ferencz,
 főkapitány.

Slavoniai vető-tölgymakkot
 és pedig kiváló minőségű kocsános és kocsántalan
 tölgyet (Quercus pedunculata és Quercus sessiliflora) sza-
 vatolt csirázóképességgel úgy az őszi, mint a tavaszi
 időnyre, a slavon erdőség világhírű vinkovcei erdőkerületéből,
 továbbá vetőbükkmakkot (Fagus silvatica) minden minőségben
 szállit **JAKOB SPITZER VINKOVCE, SLAVONIA.**

BÁRDOS és BRACHFELD

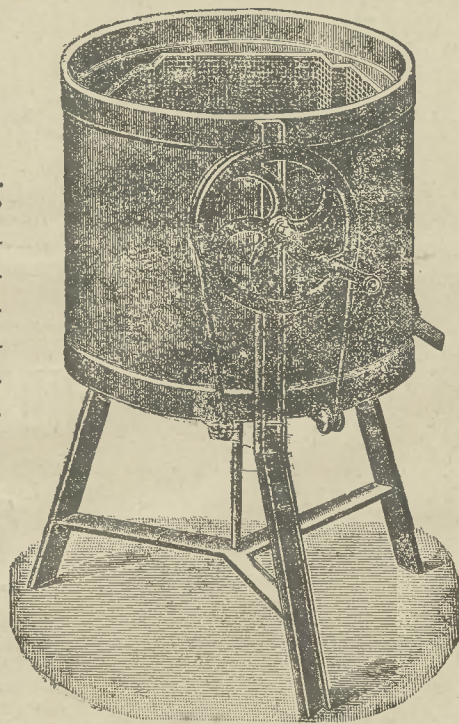
műszaki és villamossági vállalat
BUDAPEST
 VI., Gyár-utca 23. szám.

Villamossági osztály:
 Villamos világítási és erőát-
 viteli telepek, kastélyok, gaz-
 daságok, gyárak, malmok, fű-
 résztelepek és községek ré-
 szére.
 Ajánlat ingyen és hőrmontvo.

Méhészetben szükségelt

összes eszközöket
 „Benze“-féle robba-
 násmentes háztar-
 tási kannákat, rak-
 tári és szállító edé-
 nyeket, irott és pré-
 selt fölirati táblá-
 kat s mindenféle
 bádogáru gyárt a
**Magyar fémlémez-
 ipar részvénytárs.**

BUDAPEST,
 ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-
 UT 57—59. SZÁM.

VALÓ-

di francia különlegességek
 (gummi és halhólyag, ugy-
 szintén összes női óvszerek)
 F. Berguerand fils leghirne-
 vesebb párisi gyárostól leg-
 előnyöbben beszerezhetők

POLGÁRSÁNDOR-nál
 BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50. szám.
 Részletes képes árjegyzék ingyen.
 Ezen hirdetés beküldése ese-
 tén 15% engedmény. Kivága-
 tott a „Gazdasági Lapok“-ból.

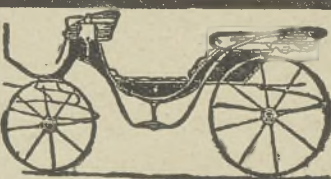
Vetőmag.

Diószegi buza
 prima minőségű, mely
 a f. évben 1200 négy-
 szögölön 12 q szem-
 termést adott, míg a
 készlet tart, 24 K-ért
 mm.-ként eladó. Ugy-
 szintén **váltó-buza**
 Ia minőségű, bő termő,
 24 koronáért mm.-ként
 kapható a **Sároi Urada-
 lomban, Nagy-Sárho, Bars-
 megye.**

Magyar Erdész
 erdészeti és vadászati szaklap
 Szerkeszti és kiadja
IMECSFALVI IMECS BÉLA
 Borsod-Apátfalván.
 Előfizetési ár:
 Egész évre. . . 14 korona.

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok
 cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek
 társaság vasműveiből.
 A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szak-
 tanácssal készséggel szolgálunk.
 Szives megkeresések **Zentral Direction der Oes-
 terreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesell-
 schaft, Teschen, Osztrák-Szilézia,** vagy : az osztrák
 bánya- és kohászati társaság magyarországi
 képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi felügyelő,
 Budapest, VIII., József-utca 16—18. kéretnek.

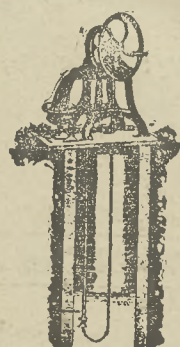
Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
 ipartestület védnöksége alatt álló
Kocsi Árucarnok Szövetkezet
 BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
 Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA
 BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/b.
 Telefon: 95—37. — Sürgőnyczim: Lánczkutgyár Budapest Thökölyut.

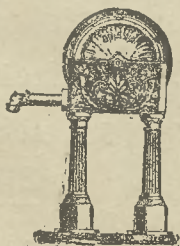
LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javított szerkezettel,
 csövek rézből, láncz czinezett aczél-
 ból. — Gummi könnyen kicserélhető.

Minden mélységre
 alkalmas.

Nagy munkaképes-
 ség. Könnyű járás.

DIANA
 zárt lánczkut

HUNGARIA
 nyitott lánczkut

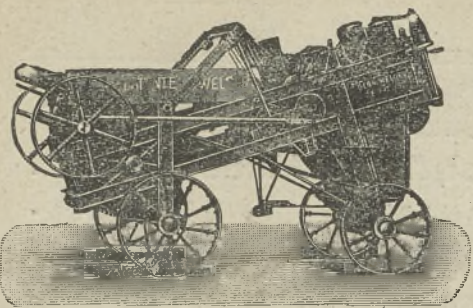
RAPID kézi műtrágya-
 szóró készülék.

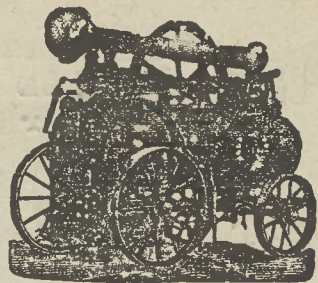
Ezen **műtrágyaszóró-készülék**

Fischl V. gazdasági intéző ur szak-
 szerű kísérletezés után találta fel. — A
 régi szokásos kézi szórással szemben
 előnye, hogy a munkás kezét és
 ruháját nem támadja meg; a hasz-
 nálatban levő nagy gépekkel szemben
 előnye az olcsó ár, egyszerű kezelés s
 hogy egy ember naponként 7—8
 holdat, vetőlépésben haladva, kényel-
 mesen beszórhat. A beállítható szóró-
 kanál által az elszórandó mennyiség
 pontosan szabályozható. Ára Buda-
 pesten darabonként 60.— K. Bővebb
 felvilágosítással szivesen szolgálok.

WEISZ JAKAB
 a szabadkai műtrágya-gyár képviselője
 Budapest, V., Lipót-körút 7.

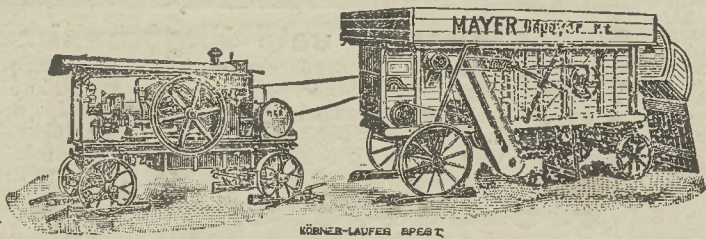
GÉPVÁSÁR

Ajánlható beszerzési források.

MAYER GÉPGYÁR

vas- és fémtönde részvénytársaság
SZOMBATHELY—BUDAPEST, VI., Váci-körút 61. sz.

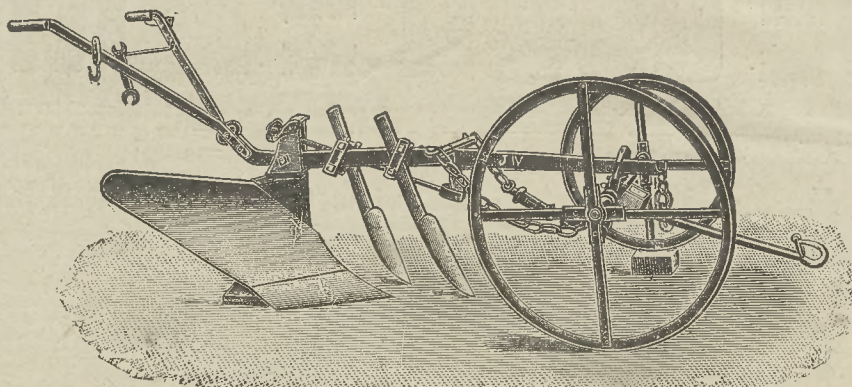
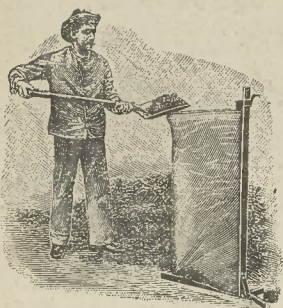
KÖRNER-LAUFER EFÉGT

Malom-építéset, motor-osztály, mindennemű gazdasági gépek gyártása. Hazai gyártmány. Kitűnő munka. Kedvező feltételek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Jessék prospektust kérni!

Szenzációs találmány a mechanika terén a „Triumpf” zsáktartó gép. A „TRIUMF” egy napszámost pótol, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénz megtakarítást tesz lehetővé. Ára 15 kor. A „TRIUMF” kizárólag Hellmann H. W. berlini gépgyárában készül és megrendelhető a magyarországi vezérképviseltnél: SZABOLCSI LAJOS ur irodájában, BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 7. SZÁM.

Ugyanott jelzálogkölcsonök gyors ki-előnyös eszközlése.

Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult szabadalmazott kétesorosozlyás, elzárható

JURENÁK-ekéket

szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság
MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. sz.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultúra mezőgazdákot ellátó r.-t.-nál, Budapest, V., Zoltán-utca 12. sz.

Régi egytetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek átváltoztatása JURENÁK-rendszerre darabonként K 22.—

☛ Rendelések idejekorán eszközlendők. ☚

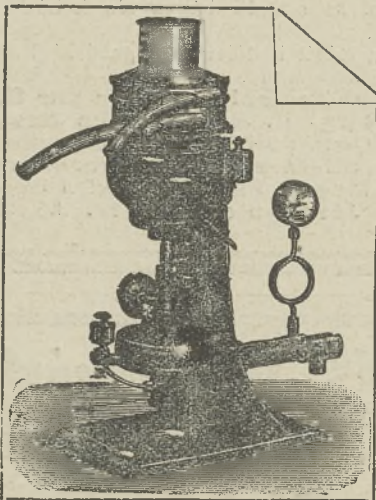
ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI
GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep:
VI., Lomb-utca II.

Alfa-Laval Separatorok
kézi és erőhajtásra

40—2000 ltr óránkénti munkabírással. Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek gyártása. Tejgazdasági telepek berendezése és átalakítása. Díjtalan tanácsadás minden tejgazdasági kérdésben. Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve.

Több mint 770 első díj!

Több mint 500.000 Alfa-Laval Separator az egész világon!

!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb!!

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízeróművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgyagy-csővek raktáron.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengeriszárat legtökéletesebben tépi szét és így a zombolyázáshoz előkészíti takarmányozási célokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!

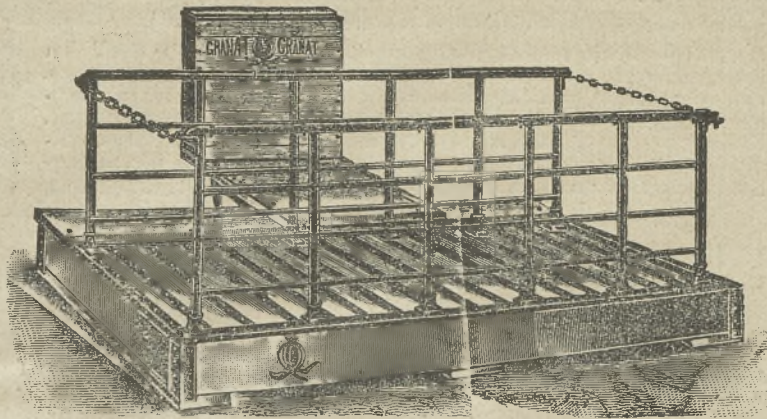
1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom-tulajdonos

„NICHOLSON”

gépgyár részvénytársaság,
Budapest, Váci-út 17. sz.

Ismertetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

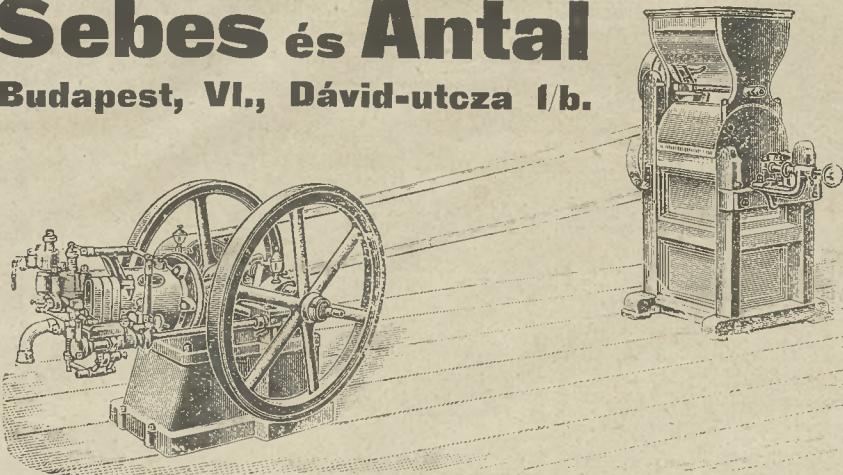
**„GRANAT“ MÉRLEGYÁR ZWARG ÉS RINGEISEN TESTVÉREK
BUDAPESTEN.**

Ajánlják mérleggyártmányaikat és pedig: egyensúly-, tizedes-, százados-élőállat- és hidmérlegeiket a legmegbízhatóbb és legolcsóbb kivitelben. — Gyár: III. ker., Szépvölgy-utca 8. sz. Raktár: RINGEISEN TESTVÉREK V. ker., Hold-utca 21. sz.

Sebes és Antal

Budapest, VI., Dávid-utca 1/b.

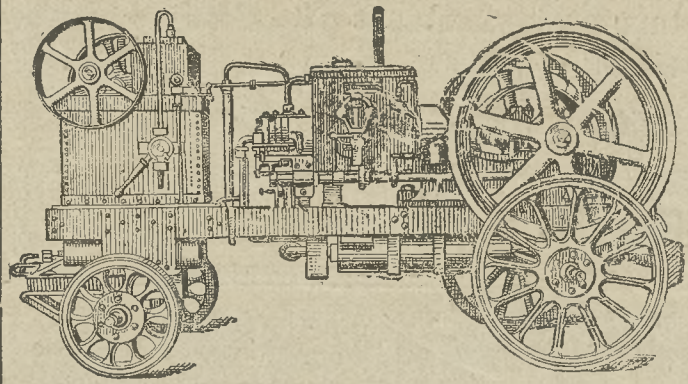

Ajánljuk eredeti Renauer-féle motorjainkat és szabadalm. függőleges köves darálóinkat.

Teljes takarmánycsarnok-berendezések.

LANGEN és WOLF motorgyár

BUDAPEST, VI., Váci-körút 59.

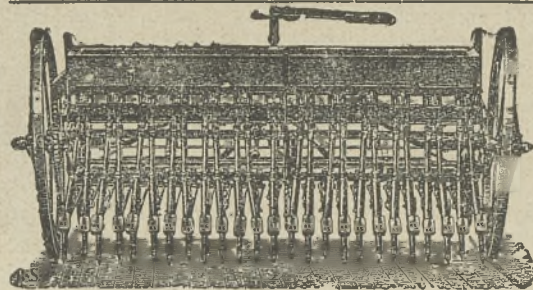
Eredeti

„OTTO“

-féle lokomobílok, benzín- és szivógáz-motorok.

Kényelmes fizetési feltételek.

PROPPER SAMU
MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen időnyre SACK RUDOLF elismert kitérő gyártmányait, aczélekeit, vasboronait, könnyű és szilárd sorvetőgépeit,

szecskaavató- és répaavató-gépeit kézi, járgány- és gőzhajtásra.

Elsőrendű biztonsági járgányait.

„WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit,

a jelenkor legjobb szerkezetű takarmánypároló-készülékeit

és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

A tarlóhántás legcélszerűbb eszközei: Bächer könnyű négybarázdás hántóékeje Bächer könnyű hárombarázdás hántóékeje JOHNSTON tarlóhántó tárcsás boronája.

Legjobb acélananyag, csekély önsúly, kevés vonóerő, ideális munkateljesítmény.

Tessék ajánlatot kérni! Olcsó árak!

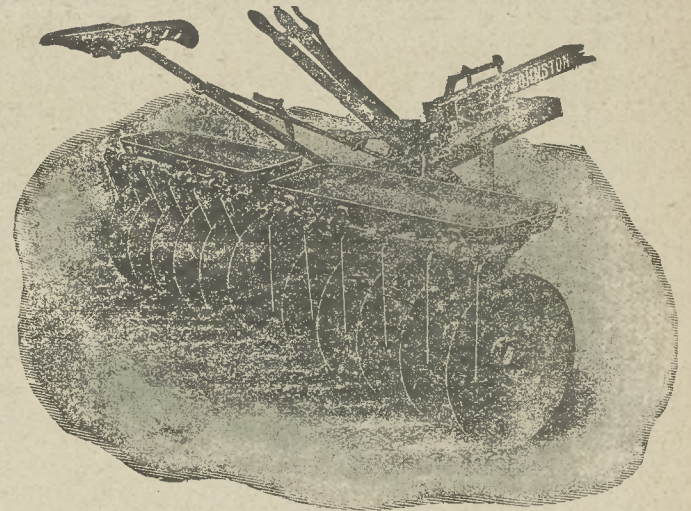
BÄCHER RUDOLF

SPECZIÁLIS EKE ÉS TALAJ-MŰVELŐ ESZKÖZÖK GYÁRA.

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR:

SZÜCS ZSIGMOND

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

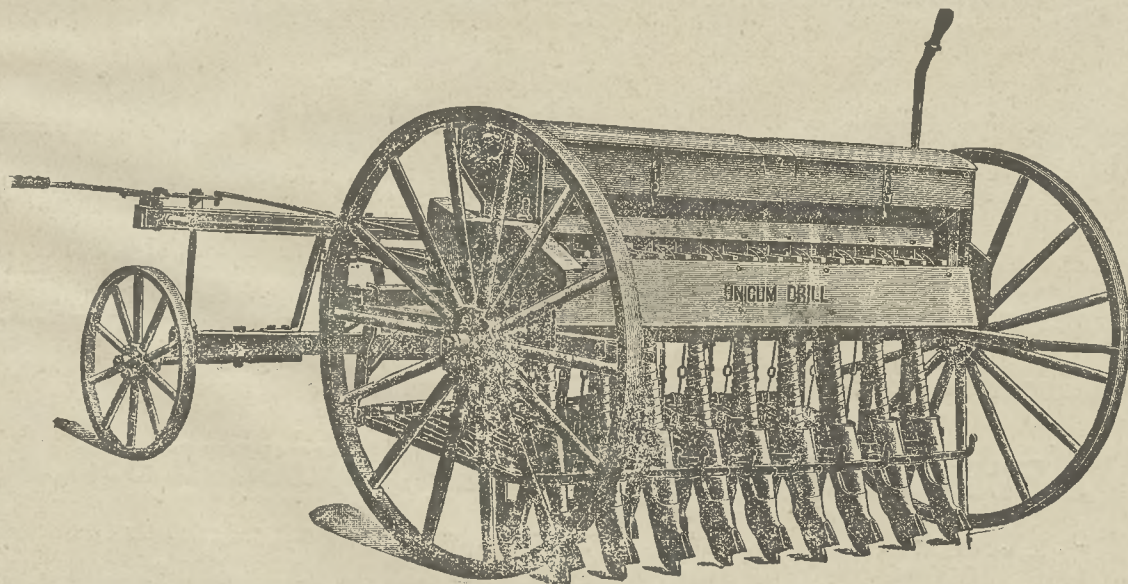
Az eredeti MELICHAR gyártmányu, páros sorszámú

„UNIKUM DRILL“

a jelenkor legtekélyesebb sorvetőgépe.

Utolérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljes egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnő csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32.000 darab használatban. Számítalan elsőrendű kitérítés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálisítások: műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különleges répaavató gépek és amerikai rendszerű kukoriczafészekberakók (a Hermann-féle művelésmóddal). Chiliszórók a cukorrépa feltrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ

sorvető- és műtrágyaszórógépek gyára

Vezérképviselő és főraktár:

Szücs Zsigmond

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Gőzmívelés.

== Nagyobb területek szántását gőzekével ==

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigólozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak:

WOLFFERNŐ gőzszántási vállalkozó
Budapest — Kelenföld.

HAUPTNER

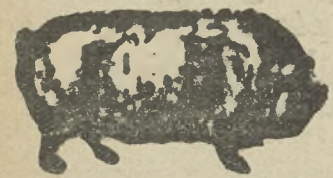
Állattenyésztési és ápolási, valamint állatorvosi műszerek és eszközök!

mint: bárszingsondák, trocárok, Irrigatorok, seb-fecskendők, klystirek, Dr. Raebiger-féle hüvelykenőcs-fecskendő, szegecselhető Crotalia füljelzők, tetováló fogók, 16- és marhanyíró-gépek és ollók, stb. stb. — Magyarországi főraktár:

GEITTNER és RAUSCH
cégnél

Budapest, VI., Andrassy-ut 8. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSÓ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfőzde

bérpalota). — Telefon: 97—05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglaikat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzom berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbatfeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Uj építési mód,

amely hovatovább általános elterjedést nyer, mivel teljes szoliditás mellett igen gazdaságos. A Triumphátor-géppel gyártott

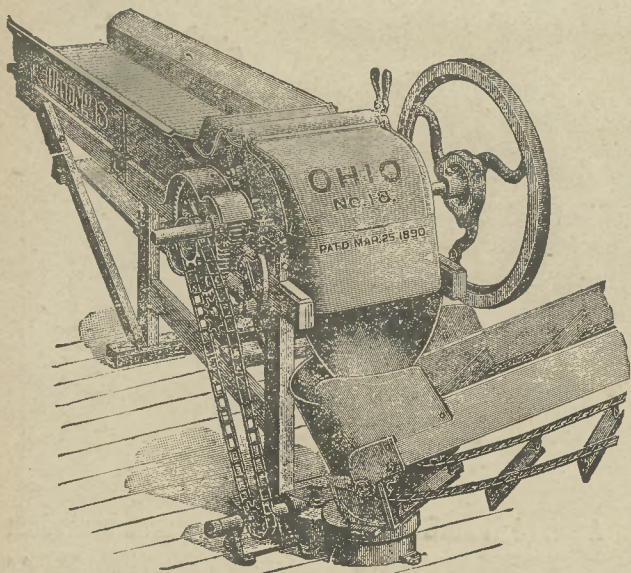
üreges betontömbök

felhasználása ugy ideiglenes, mint állandó jellegű építkezéseknél a közönséges építés összes előnyeit biztosítja. Könnyű, melegtartó, tűzbiztos és igen olesó, ugy, hogy már kisebb épületeknél is nagy megtakarítás érhető el, különösen homok- és kavicsgazdag vidékeken. — Szállítom az összes gépeket cementárugyártási iparhoz.

Kérjen díjmentve BBX prospektust, tájékoztatót és küldjön díjmentesen próbaanyagot kavics- vagy homokanyagából

Büschitz Mór, Komárom
ezimére, szakgépgyári vezérképviselő.

☛ Képviselek kerestetnek. ☚

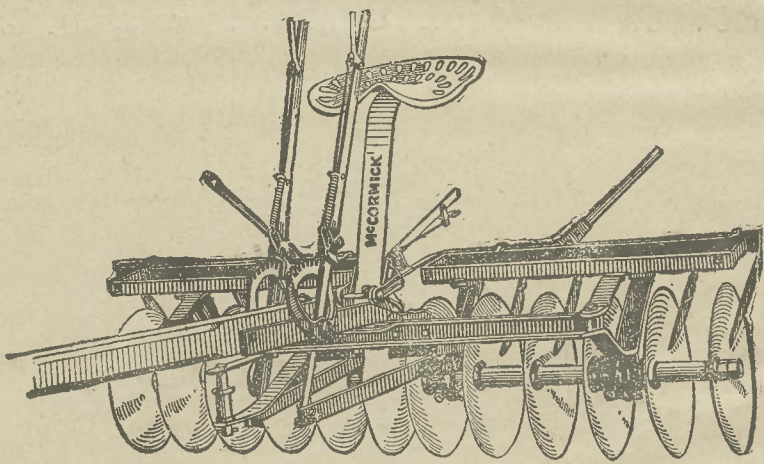
„OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő-,

zöldtakarmányapritó és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

☛ a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Comp., Chicago U. S. A.
Igazgatósa és főraktára: Budapest, U., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.